

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE szerkesztő-útkára. Társzerkesztő: Buday Barna az OMGE útkára.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.</p> <p>Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	---	---

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

- „ november 21-én d. u. 4 órakor. A Gazdatisztek Országos Egyesületének választmányi ülése.
- „ november 24-én d. u. 4 órakor. Dohánytermelési bizottság ülése.
- „ november 25-én d. e. 9 órakor. Az OMGE. igazgató-választmányának ülése.
- „ november 25-én d. e. 10 órakor. Az OMGE. közgyűlése.
- „ november 26-án d. e. 10 órakor. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének V. nagygyűlése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“
1900. évi rendes közgyűlésére,
mely november hó 25-én, azaz vasárnap d. e. 10 órakor fog a „Köztelek“ nagytermében megtartatni.

A tárgysorozatot a „Köztelek“ 90. számában közöltük.

Meghívó

a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének f. évi november hó 26-án, azaz hétfőn délelőtt 10 órakor a Köztelek (Üllői-út 25. sz.) nagytermében tartandó évi rendes
V. nagygyűlésére.

A tárgysorozatot a „Köztelek“ 90. számában közöltük.

Figyelmeztetés.

Az OMGE. közgyűlésének napján f. hó 25-én tartandó közös ebédhez szóló meghívó mellé az ott említett levelezőlapot nem mellékelhettük, mert a postahivatal annak szállítását megtagadta. Ezuton kérjük fel tehát t. tagjainkat, hogy aki résztvenni óhajt a közös ebédén, egy levelezőlapon ebbeli szándékát a titkársággal jó előre tudatni sziveskedjék.

Igazgató.

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.

(1900. november hó 17-én)

Jelen voltak: *Emödy József* alelnök elnökléte alatt: *id. Cséry Lajos, Fleischl Sándor, dr. Hutyra Ferencz, Janos Dezső, Kodolányi Antal, Kolba Lajos, Megyeri Krausz Lajos, Kúszler Henrik, Lázár Pál, Leibel Imre, Löwy Mór, Monostori Károly, Máday Izidor, Merza Márton, Málnássy Ferencz, Ordódy Pál, Pirkner János, dr. Rátz István, Sas Armin, Sierbán János, Szily Tamás, Uhlyárik Titusz* szakosztályi tagok, a tisztviselőik részéről *Forster Géza* igazgató, *Buday Barna* titkár, és *Jeszenseky Pál* titkár, mint előadó.

Emödy József alelnök megnyitva az ülést bejelenti, hogy szakosztályi elnök ur Öméltósága az ülésen való megjelenésben akadályozva van s így szólónak jutott a szerencse, hogy a szakosztály mai ülését vezesse. Egyuttal megragadja az alkalmat, hogy alelnökül történt megválasztatásáért mélyen érzett köszönetének kifejezést adjon.

Az ülés első tárgya:

az Állatvédő Egyesület által kidolgozott tervezet az állatvédelem és állattartás tárgyában.

Előadó: Az Országos Állatvédő Egyesület az állatvédelem és állattartás tárgyában egy

törvényjavaslat-tervezetet dolgozott ki, amelyre felterjesztett a kormányhoz azon kérelemmel hogy ezt a törvényt léptesse életbe, vagy ha ez egy és más okból nem volna lehető, gondoskodjék arról, hogy az egyes törvényhatóságok megfelelő szabályrendeletek alakjában léptessék életbe az ezen törvényjavaslat-tervezetben foglalt határozmányokat.

Az Állatvédő-Egyesület az OMGE-hez pedig azzal a kérelemmel fordult, hogy támogassuk a kormánytól ezen tervezet életbe léptetését.

Mindenekelőtt azzal kell tisztában lennünk, hogy mik foglaltatnak ezen tervezetben. Mindnyájan egyet értünk az Állatvédő-Egyesület nemes intenciójával, hogy az állatokat védelemben kívánja részesíteni, mert sajnos tapasztaljuk nálunk mindenütt azt, hogy mily embertelenül bánnak az állatokkal, ami bizonyítéka annak, hogy igenis rászorulnak az állatok megfelelő védelemre.

A szándék tehát teljes mértékben helyeselhető, kérdés azonban, hogy nem-e foglaltatnak a tervezetben az állattartó gazdaközönségre nagyobb terheket rovó intézkedések. Szólok kötelességszerűleg átnézte a tervezetet és konstatálja, hogy abban semmi olyan nem foglaltatik, ami az állattartó gazdákat szabad eszelekvésükben, szabad elhatározásukban a legtávolabbról is korlátozná.

Miután szólok meggyőződése szerint okvetlenül szükséges, hogy — amint ez a művelt nyugaton már régen megtörtént — nálunk is törvény, vagy szabályrendelet útján tilalmazzassék és szigoruan megtorlattassék az állatkinzás, azért javasolja a szakosztálynak, hogy az Országos Állatvédő Egyesület által kidolgozott tervezetet a választvány útján pártolólag terjessze föl a kormányzathoz.

Máday Izidor: A cél, amiért az Állatvédő-egyesület e tervezetet az „OMGE.“-hez nyújtotta be, az volt, hogy az „OMGE.“ az egyesület célzatait pártfogásába fogadva, bizonyos erköcsi támogatásba részesítse az Állatvédő Egyet törekvéseit. E javaslat tárgyalása igen tüzetes munkát igényel, ezt be kell

A téli idényre világító és fűtőanyagok

u. m.

PETROLEUM, LÁMPAOLAJ, KÖSZÉN, továbbá

LÓTAKARÓK

dús választékban és legjutányosabban beszerezhetők a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNél Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Mai számunk 20 oldal.

illeszteni közigazgatásunk kereteibe, ami az illetékes helyen mindenesetre alapos hosszú időt igénylő munkálatok után fog csak megtörténhetni. Ajánlja, hogy a szakosztály érdemileg ne foglalkozzék a kérdéssel, hanem mondja ki, hogy az Állatvédő-Egyesület intencióit helyesli s a tervezetet pártolólág terjeszti fel.

A szakosztály előadó javaslatát magáévá teszi s az Állatvédő-Egyesület által kidolgozott törvényjavaslatot elvileg pártolja és erről az állatvédő-egyesületet értesíti.

Máday Izidor: E tárggyal kapcsolatosan egy rövid indítványt tesz. A főváros a múlt évi költségvetésbe egy lóvágó-híd létesítési költségeire 50,000 koronát vett fel. Ez összeg a fővárosnak ismert szomorú pénzügyi viszonyai miatt az 1901. évi költségvetésből kimaradt. Az Országos Állatvédő-Egyesület több más egyetttel szövetkezve azon kérést intézte a főváros tanácsához, hogy az 1901. évi költségvetésbe ezen összeget vegye fel. Szólo nem tartja szükségesnek indokolni e helyen azt, hogy a fővárosban egy lóvágó-híd felállítására szükség van, nemcsak állatvédelmi, de főleg nemzetgazdasági szempontból is, mert nagy tökének mennek az által veszendőbe, hogy a lezsarolt lovakat értékesíteni nem lehet. Az Állatvédő-Egyesületnek ezen kérelme tehát szintén pártolólág volna a főváros tanácsánál.

Forster Géza: Előtte szólo által fölvetett kérdéssel az „OMGE.” öt-hat évvel ezelőtt már foglalkozott és állást is foglalt ezügyben. Új határozathozatalra tehát nincs szükség, legföljebb megsürgethetjük az egyesület előbbeni határozatának végrehajtását a székesfővárosnál, de ezélszerű volna a földmívelésügyi miniszterhez is felírni, hogy hasson közre, hogy Budapesten lóvágó-híd létesíttessék.

A szakosztály ez értelemben határoz.

A huskivitel szervezése.

Előadó behatóan ismerteti a hazai állat-értékesítési viszonyokat s azokat a nehézségeket, melyeket a külföld, főleg azonban Ausztria, élőállat-kivitelünk, elsősorban élősértés-kivitelünk ellen támaszt; részletes statisztikai adatokkal mutatja ki, hogy Németország mily óriási erőfeszítéseket tesz, hogy husszükségletét saját tenyésztéséből fedezni legyen képes, aminek az a konzekvenciája az oda exportáló államokra, hogy Németországban ezentúl oly biztos fogyasztó piacra nem számíthatnak mint eddig, már csak azért sem, mert az új hussztele-törvénynyel Németország akkor teheti lehetővé bármely államnak a husbevitelét, a mikor ezt megtenni jónak látja. Előadó oda konkludál, hogy a huskivitelre való berendezkedésnek legelőször feltétele a biztos fogyasztó piac lévén, ilyennek hiányában veszedelmes vállalkozás volna nagyobb szabású berendezéseket létesítenünk szarvasmarha-értékesítésünk javítása érdekében.

Mindaddig, míg Ausztria és Németország élőszerzármarhakivitelünk elé az eddiginél nagyobb akadályokat nem gördít, előadó nézete szerint legcélszerűbb, ha az értékesítés mai módja mellett maradunk meg, intézkedéseket téve azonban a belfogyasztás fokozására, az állatszállítás megfelelő reorganizációjára. Előadó sürgeti, hogy a megújítandó kereskedelmi szerződések alkalmával a szerb állatbehozatal lehetővé tétele céljából a behozatali vámok oly magas összegben állapittassanak meg, hogy a szerb állatok ne okozhassanak káros konkurencziát ami állatunknak a saját piacainkon, miáltal értékesítési viszonyaink egy csapásra jelentékenyen megjavulnának.

Egészen másként alakulnak a viszonyok a sertésértékesítés terén. Sertéseinkkel a vámkülföldről teljesen ki vagyunk zárva és semmi reményünk sincs arra, hogy sertés-kivitelünknek a külföld a belátható jövőben kaput nyitna.

Igy teljesen Ausztriára vagyunk utalva sertés-kivitelünkkel s kilátásaink az Ausztriába irányuló élősértés-kivitel zavartalan lebonyolítására igen rosszak. Előadó a fenforgó viszonyokra való tekintettel a sertésértékesítés javítása és biztosítása érdekében okvetlenül szükségesnek tartja, hogy huskivitel útján igyekezzünk sertéseinket értékesíteni. Ezt megfelelő, még pedig szövetkezeti alapon létesítendő sertés-vágóhidak szervezésével látja biztosíthatónak.

Ezután előadó titkár a külföldön tett tanulmányutja alapján ismerteti első sorban Dánia sertés-kivitel telepeit, azok szervezését, berendezését, működését az azok által elért s évről-évre fokozódó bíráló eredményeket. Szólo nagyon helyénvalónak tartja, hogy e telepeket természetesen ami viszonyaink figyelembe vételével fogadjuk el követendő mintául s igyekezzünk idehaza a kezdeményező lépéseket ezek szervezésére mielőbb megtenni.

A következő határozati javaslatot terjeszti elő:

1. A velünk szerződéses viszonyban álló államoktól, különösen Németországtól a megújítandó kereskedelmi szerződésekben, vagy külön egyezményben, ki nem játszható biztosítékok szerzendők állat-kivitelünk biztosítására.

2. A szerb állatbehozatal az új kereskedelmi szerződések megkötése alkalmával az eddigi vámkedvezmény megvonásával, illetve a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által javasolt vámtételek alkalmazásával megátoltassák.

3. Az élőállatok szállításának gyorsabb lebonyolítása céljából a m. kir. államvasutak vonalain állatszállító gyorsvonatok rendszerezéssenek.

A sertésértékesítés biztosítása érdekében szükségesnek tartja:

1. A sertés-huskivitel szervezését s e célból sertés-vágóhidak létesítését szövetkezeti alapon. Ezek létesítésének anyagi támogatással leendő elősegítését a kormány által. Felkérőndöknek tartja a gazdasági egyesületeket arra, hogy ott, ahol erre a viszonyok megfelelőek, szövetkezeti sertés-vágóhidak szervezése érdekében a szükséges propagandát társadalmi uton megindítsák.

2. A külföldi, elsősorban az amerikai zsrbehozatal megnehezítését a Gazd. Egyesületek Országos Szövetsége által javasolt vámtétel és szigorú egészségügyi vizsgálat alkalmazásával.

3. A műzsr forgalombahozatalának betöltését, mi végből ez a termék azon anyagok közé veendő fel, melyek forgalombahozatalát az 1895. évi XLVI. t.-cz. tilalmazza.

A sertésállítási tarifák mérséklését.

Dr. Hutyra Ferencz: Az előadó *Jesszenszky Pál* titkár ur rendkívül alapos tanulmányon és helyszíni tapasztalatokon nyugvó előterjesztése után nehéz a dolog érdeméhez hozzászólni annak, kinek nem volt alkalma ily behatóan foglalkozni ezen kérdéssel. Szólo mindazon által néhány megjegyzést kíván tenni, nem annyira a határozati javaslat, mint a bevezető előadásra. Szólo a határozati javaslatához hozzájárul teljes készséggel, mert nincs köztük egy pont sem, amelyet gazdai szempontból ne lehetne kívánatosnak jelezni.

Különösen arra vonatkozólag óhajt megjegyzést tenni, ami az előadó egész előadásán végig vonult, hogy t. i. indokolt lehet-e nálunk huskivitelre berendezkedni. Előadó nézete szerint belátható időre le kell mondani arról, hogy szarvasmarhahúst és hustermekeket a vámkülföldre szállítsunk. Előadó szarvasmarhahúst feldolgozó telepeket egyáltalán ellenez, míg a sertés-kivitel telepek létesítését célszerűnek tartja, de csak az Ausztriával való relációban. Mielőtt az „OMGE.” és a szakosztály azon álláspontra helyezkednék, hogy ez tényleg így áll s le kell mondani a huskivitelről,

mindenesetre alaposan kell mérlegelni, hogy egyáltalában a kivitel lehetősége kizártnak tekinthető e. Ezt az előadó javaslatában nem mondja, mert ő pozitív javaslatokat terjeszt elő. Azonban a kérdés igen fontos, mert ma oly időben élünk, amely rövid 3 év múlva előreláthatólag lényegesen meg fog változni és nem felesleges, hogyha nemcsak pozitív, de nemleges irányban is vizsgáljuk, hogy vajjon le kell-e mondanunk egyszersmindenkora huskivitelünk lehetőségéről.

A szarvasmarhahús-kivitel illetőleg előadó azon meggyőződésben van, hogy az ezidőszerint szóba sem jöhet; de szólo felveti a kérdést, hogy miért nem? Az előadó három okot hozott fel, az egyik lényeges ok az, hogy szarvasmarhakivitelünk ma is elég kedvező, mert Németország nem támaszt túlságos nehézségeket, ámbár e nehézségek elég nagyok ma is szólo szerint, — Ausztria pedig szintén nehézség nélkül beengedi a szarvasmarhát. Előadó meg van ezzel az állapottal elégedve és ennek következtében feleslegesnek tartja a berendezkedést szarvasmarhakivitelre. Igen, lehet tényleg azt mondani, hogy a mai állapot még elég kedvező, de kérdés, hogy mi történik akkor, hogyha ezen mai állapot rosszabbodik, mert szólo nem lát semmi garanciát arra nézve, hogy az állapot így marad s nem szabad figyelmen kívül hagyni a rendkívül kedvező állategészségügyi viszonyokat, amelyek a külföldnek nehezzé teszik, hogy a kivitel korlátozza. Szarvasmarhánk között járvány nincs s ezt illetőleg kitűnőek az állategészségügyi viszonyok, de vajjon nincs-e arra lehetőség, hogy járvány fellép, mondjuk, hogy fellép a száj- és körömfajás s vajjon nem fog-nának e a nehézségek növekedni, amelyek Németország felé fennforognak s ha ez bekövetkezik, vajjon az ily viszonyok között megleszünk-e elégedve. Vajjon nem-e volna indokolt kész lenni olyan eshetőségekre is, amelyek akármikor bekövetkezhetnek.

A másik ok, amit előadó felhoz, a szerb szarvasmarha-import betöltése. Szólo nem tudja, hogy ez gazdai szempontból jogos kívánság-e, mennyiben teljesíthető, mennyiben nem, de mondjuk, hogy betöltjük a 60—70 ezer drb szerb szarvasmarha behozatalát, — lehet, hogy előadó számítása szerint Magyarország a felesleget el tudja helyezni, de vajjon lehet-e arra gondolni, hogy Magyarország még nagyobb felesleget el tud helyezni; vajjon nem-e kívánatos, hogy Magyarország több és több állatot exportáljon.

A harmadik ok előadó szerint az, hogy nincs ezidőszerint biztos piac s nem igen akad vállalkozó, ki huskivitel telep létesítésébe belemenne. Szólo úgy tudja, hogy midőn valami industria megteremtéséről van szó nálunk, akkor ennek piacot kell teremteni. Ez elvégre a privat vállalkozás feladata s miután nincs kizárva, hogy akad vállalkozó, miért helyezkedjék az „OMGE.” azon álláspontra, hogy az ilyen vállalkozás ne részesíttessék támogatásban. Szólo nem tartaná helyesnek ab ovo azt az álláspontot elfoglalni, hogy az ilyen vállalkozás abszolúte nem kecséget semmiféle kedvező kilátással s hogy ez oly vállalkozás, amely nem érdemi meg semmiképpen a támogatást.

Szólo nem akar kiterjeszkedni, hogy milyenek legyenek a létesítendő telepek. Hogyha sertés-kivitel vágóhidak létesülhetnek kicsinyben szövetkezeti alapon, akkor nem tudja szólo belátni, hogy miért ne lehetne szarvasmarhákra nézve is kivitel vágóhidat létesíteni, hogyha vállalkozó akad.

Szólo azt kéri a szakosztálytól, hogy ne fogadja el előadónak azon konkluzióját, hogy a szarvasmarhahús-exportot biztosítottva nem lehet látni, mert most nem rögtön létesítendő telepekről van szó, hanem a jövőre való berendezésről, amikor a kereskedelmi és vámszerződések egész új alapot fognak teremteni.

Hogy vajjon egyáltalán konkurenczia-

képes-e a magyar áru más külföldi, nevezetesen az amerikai áruval szemben, erre nézve nem tudja szóló, történtek-e egész tüzetes számítások. Abtől, hogy Magyarország nem vitt ki húst oda, nem lehet még következtetni, hogy nem volna képes reuzálni. Komoly kísérletek erre nézve nem történtek s ha 1894-ben, midőn a határozat életbeléptették, azonnal megtették volna a lépések, kérdés, vajjon nem-e lehetett volna a piacokat továbbra is megtartani, amelyeken ezélt domináltunk. S mivel erre nézve komoly kísérlet nem történt, kétségtelen, hogy ma sokkal nehezebb a helyzet, mert ma másoktól kellene elhódítani a piacot.

Hogy a konkurrenzia nincsen kizárva a limine, amelltt szól mégis néhány körülmény, p. o. az újabb időben a sertésszalonna-bevitel Németországba örvendtes módon emelkedik; beigazolást nyer, hogy a jelenlegi magas árak mellett a sertésszalonna tud konkurrálni Németországban, tehát legalább is egy husermék képes piacot hódítani.

De vegyük Dániát. Hisz ez is külföld Németországgal szemben s még is folytonosan alkalmazkodva a fokozatosan nehezített korlátozáshoz, nemcsak képes volt fentartani bevitelét, de sőt folytonosan fokozza azt Németországba s 1898-ban Dánia 100,000 méter-műszát importált s a sertéshusbevitel is rendkívüli fellendülést vett és tény az, hogy megfelelő szívóssággal a mai rendkívüli nehéz viszonyok között is Dánia képes volt Németországban Amerikával konkurrálni.

Jeszenszky Pál előadó: Nem volt képes, mert Németországba sertéshust nem is vihet be.

Dr. Hutyrá Ferenc: Midőn ezen fontos kérdést tárgyaljuk, tekintettel kell lenni arra, hogy a mai viszonyok lényegesen változhatnak a jövőt illetőleg s ma előre jósolni teljes lehetetlenség, mert minden számítás megdönthető majd a létesülő kereskedelmi szerződés. Minden attól függ, hogy fentartják-e az egyes országok a legtöbb kedvezmény klauzuját, kérdés, hogy a magas vámtétel továbbra is megmarad-e s e szempontból bele lehetne illeszteni a határozati javaslat 1-ső pontjába, nemcsak azt a kívánságot, hogy lehetőleg magas beviteli vámtételek állapítsanak meg a mai tarifánkba, hanem oda kellene törekedni, hogy Németország velünk szemben mérsekelje a magas vámtételeket.

Ezekre a megjegyzésekre akar szorítkozni s midőn a határozati javaslatot elfogadják, ezekkel kéri kibővíteni.

Lóherer Andor: Előadót szép tanulmányáért nagy elismerés illeti meg s szóló teljesen bele tudja magát élni előadó felfogásába. Szóló azonban szükségesnek tartja, hogy a szakosztály ne állapodjék meg a határozati javaslat mellett, mely a mai napon elő nem készített helyzetből folyik, miután a mai állapot a jövőben gyökeresen megváltozhatik.

Szóló várta volna azon módok megvilágítását, melyek mellett lehetséges volna németországi huskivitelünk megerősödése, mert hogyha Amerika megtalálja a módját, akkor ugyanazon a módon elérhetjük mi is. Ez mindenestre további tanulmány tárgyát kell, hogy képezze.

Előadó határozati javaslata nemcsak e szakosztályt, de a közgazdasági szakosztályt is érdeklí s azt hiszi, hogy e javaslat módosítása olyan irányban, mint azt dr. Hutyrá kiemelte, hogy a szarvasmarhahuskiviteli telepek is létesítsenek, nemcsak azért kívánatos, hogy ezeknek momentán haszna legyen, hanem hogy a külföld lássa, hogy mi bevagyunk rendezkedve s nem szolgálatjuk ki magunkat a külföld kénye-kedvének.

Forster Géza: Nem kíván e fontos tárggyal egész terjedelmében foglalkozni, s csak előadó javaslatának egy részére terjeszkedik ki. Magyarországon nagy hiba, hogy folytonosan külföldi exportról álmodoznak mezőgazdasági

és ipari köreink anélkül, hogy a belföldi szükséglet kielégítéséről gondoskodnának.

Nagy hiba, hogy nem azon gondolkozunk, hogy magunkat lassuk el jöminőségű terménnyel, hanem mindig a külföldre gondolunk. A husértékesítés kérdésében is fontos volna, hogy Magyarország jó hussal való ellátása megkönnyítsék, mert mit látunk ma? Azt, hogy Magyarországon a vidéken lakó értelmesebb osztály sem képes magát ellátni jó minőségű hussal, mert a falusi mészáros nem vág az ő szükségletének megfelelő marhát, hanem többnyire silány minőségűt. Szóló ezen szempontból fogja fel a kérdést. Elsősorban igyekezzünk itthon a belföldi szükségletet kielégíteni és kellő mederbe irányítani; ennek egyik akadály a vágóhidak hiányában rejlik. Ma senki nem rendelhet egy városból sem könnyen húst, legfeljebb egy mészárhoz fordulhat a vidéki értelmesebb elem, de közintézményhez nem fordulhat; a fővárosból sem vitetheti a húst, mert itt sincs kitől, de különben is a fővárosban azt, hogy a fogyasztási adó és egyéb költségek terhelők s így tehát a husnak drágábbnak kell lennie, mint egy vidéki központban lehetne. Hogy ha a vidéki központokban oly vágódidak létesülnének, amelyek ellátnák a környéket, a vármegyéket, furdókat, ez jövedelmező foglalkozás volna; de ha létesülnének is, akkor is nagy akadály van a tarifa-kérdésben. E tekintetben több ízben szorgalmaztuk az agricoli-tarifák életbeléptetését, melyek mellett könnyebben volna a hus szállítható, mert a mostani tarifa szerint a szállítás lassu, nehézkes és drága, a postáról pedig ki van zárva. Ha az agricoli tarifákat a kereskedelmi miniszter behozná, akkor olcsóbbá volna téve a szállítást és csomagolás, s könnyebbé téve a kezelést.

Mivel a husértékesítés kérdése egy nagy lépéssel menne előre az agricoli-tarifák behozatalával, javasolja a szakosztálynak, hogy előadó indítványához csatoltassék a következő pont:

hogy a belföldi husszükséglet kielégítését a szakosztály elsőrangú követelménynek tartja s e célra csakis az agricoli-tarifák behozatala útján lehet hathatós befolyást gyakorolni.

Sas Ámin: Elismeri, hogy a versenyt a szarvasmarhának külföldre való tekintetében fel nem vehetjük, mert nemvagyunk rá berendezkedve s a szállításra az eszközök nincsenek meg s a bejelentésre nézve sincs meg nálunk a vállalkozási kedv. Osztya azonban Hutyrának azon nézetét, hogy miért ne lehetne jövőre a helyzeten változtatni, Németország időközben beláthatja, hogy maga nem bírja hussal ellátni fogyasztását és akkor nekünk lehetne komolyan huskivitelre gondolni.

A sertéshusértékesítésre és kiviteltre nézve itt felhozattakra vonatkozólag megjegyzi, hogy az árak magasak és nem lehet versenyezni Németországgal, de hogyha a szalonnát jobban megfizetik, akkor nem látja be szóló, hogy miért ne lehetne piacot teremteni. A sertéskiviteli, jobban mondva feldolgozó telepek létesítését helyesli.

A müzsír kérdésre úgy tudja szóló, hogy a földművelésügyi miniszter hozott egy rendeletet a müzsír elárúsítására, de nem korlátozhatja annyira az amerikai müzsír behozatalát, hogy az velünk ne versenyezhesen. Előadó nemcsak az amerikai ételsírt, de a müzsírt is megadóztatni kéri; ez szóló szerint egy adótétel alá helyezendő a természetes zsírral s az amerikai müzsír, ha oly vámtételek alá helyeztetik, mint a természetes müzsír, akkor a tisztességtelen verseny korlátozva lenne. Különben szigorú intézkedéseket kellene felvenni a jövő kereskedelmi szerződések alkalmával oly irányban, hogy a vámtáron szigorú vizsgálat alá vétessék e termény.

Előtte szóló azon megjegyzésére, hogy mi nem igyekezzünk a belföldi termékeknek piacot teremteni idehaza, röviden csak azt

megjegyzi, hogy szerinte a gazdasági egyesületek kellene odahatni, hogy a husértékesítés felkaroltassék, melyből jobb füstölt árut lehet készíteni.

Szabó János: Kérdi, vajjon a szakosztály jelen ülésén kívánja-e az egész kérdést megvitatni. Szerinte lehetetlen az előadó nagyszabású jelentésének és tanulmányának, mely oly nagy szabású kérdéseket ölel fel, ezen egy ülésen való alapos megvitatása. Melfőztassék ezen kérdéseket részletezni és mindenik kérdést alapos megvitatás tárgyává tenni. Szóló ezért mégis röviden a tárgyhöz szól, melyet nagy előszóval tanulmányozott épügy, mint előadó.

Azt látjuk, hogy feleslegünk van sertés- és marhahusban, fonakság tehát, hogy miért jön be hozzánk máshonnan előállat, a mikor fölősségünket, úgy szarvasmarha, mint sertéshusban nem vagyunk képesek odakint értékesíteni. Láttuk, hogy Németország mint bányik el a beviteli államokkal az általa felállított rendszabályokkal.

Szóló természetesen tartja, hogy Németország azon államokat fogja kedvezményben részesíteni, amelyekből ő is kedvezményeket nyer. Mit fogunk mi neki adni, hogy ő is megengedje a husbevitelt. Szóló azon sikarniakra hivatkozik, amelyeket Ausztria támasztott, míg az új állatforgalmi egyezmény életbe nem lépett. Szerinte Ausztriában jövőben is mindent elfognak követni, hogy élőállatkivitelünket lehetetlenné tegyék. Ez természetes, de nem szabad felednünk, hogy az állategészségügyi egyezmény olyannak minősített, hogy az az egész kiegyezésből áll, vagy bukik, ha tehát állatforgalmi egyezményünk bukik, bukni fog a kiegyezés is, s akkor tudni fogunk oly rekompenciákat adni Németországnak, hogy beereszt bennünket a hussal.

Németország folyton ránk van szorulva hus tekintetében s Boysen számításait, melyeket előadó behatóan ösmertetett, nem fogadja el szóló, mert nagyban szállításnál nagy az eltérés. De szóló egyebekre tekint, Németországban mindtöbb húst fogyasztanak el s az árak emelkednek, hogyha megfordítva volna, akkor kellett volna tulkinálatnak beállani és csökkenőleg hatni az árakra. Foglalkozni kíván előadónak a szerb állatbehozatal megtiltását célzó javaslatával. Hogyha Budapestről kiltitanánk a szerb marhát, akkor nem érnék el mást, mint azt, hogy a gazdák nem hoznának addig a budapesti piacra, míg a fogyasztóközönség azt drágábban meg nem fizetné. Szerinte vagy jogosult a hus-ár, vagy nem. Hogyha jogosult, akkor főlebb kell emelni az árakat, hogy az elsőrendű hizóanyag értékesülhessen. Hogy a budapesti közönségnek kell-e jobb hus, ez más elbírálás tárgyát képezi, de szóló hangsúlyozza, hogy a budapesti fogyasztóközönség nem bírja megfizetni a jobb árat.

Az amerikai zsirra és ennek a fogyasztásban való korlátozására nézve az a mód volna a legmegfelelőbb, hogy mindenhol ki volna írva az elárúsításnál, hogy milyen alkatrészekből áll a termék. Aki tehát megveszi tudja, hogy mit vásárol, de ezt nem lehet az 1895-ik évi 46-ik törvényezikk és végrehajtása tárgyában kiadott földművelésügyi miniszteri rendelettel szabályozni, minthogy azonban régen készüléfében van a tápszer-törvény, amely jelenleg a közegészségügyi tanácsánál fekszik, e tekintetben tehetne valamit az egyesület, hogy a tápszer-törvény meghozatalának sürgősségét proponálja tehát vegye fel a szakosztály a határozati javaslatba.

Emődý József elnök: A felszólalások azon részére reflektál, mely a kérdés tárgyalásának előldázását, vagy elnapolását óhajtja. Jelzi, hogy a szőnyegen levő tárgy elintézése azért is sürgős, mert ez egyuttal a szövetségi nagygyűlés tárgysorozatába is felvétellett. Kéri a szakosztályt, hogy a kérdés tárgyalását folytatni sziveskedjék.

Forster Géza: Reflektál Sas Ármán azon felszólalására, melyben a hussertés-tenyésztés forszírozását említette. Itt nagy zavarban vannak a gazdák, mert a hus-sertés értékesítése Magyarországon nehézségekbe ütközik. Azok, akik eddig Magyarországon hus-sertést tenyésztettek, nem bírták azt eladni. Itt a hiba abban rejlik, hogy a budapesti hentesek nem vásárolják a hus-sertést, mert a budapesti fogyasztásban nem keresnek a sonkaszerű czikkben többet 2 kilónál, a hus-sertést pedig nem lehet méret szerint tenyészteni. Tessék a budapesti henteseknek megvenni a Magyarországon tenyésztett hus-sertést s akkor javulni fog a helyzet, mert most akárhány gazda van Magyarországon, amely hus-sertéseit nem tudja eladni.

Ordódy Pál kérdezi előadót, hogy a sertés-vész pusztít-e Dániában vagy nem, mert ez nagy különbséget tesz a viszonyok összehasonlításánál.

Jeszenszky Pál előadó a kérdésre válaszolva felel, hogy Dániában is van sertés-vész, de csekélyebb mérvben, mint nálunk. Miután azonban élősértés-kivitelről ott nincs szó, így a kérdés összehasonlítás tárgyát nem képezheti.

Részletesen reflektál ezután előadó a felhozottakra: s mindenképpen Sierbán azon indítványára, hogy a javaslat pontonként tárgyalassék, megjegyzi, hogy a szakosztály egy albizottságot küldött ki javaslattételre a hus-kivitel kérdésében s a benyújtott javaslat képezi a bizottság megállapodását. A múlt évi nagygyűlés által e kérdés az idei nagygyűlésre a tárgysorozatba kitűzetett, e nagygyűlés elé tehát egy részletes javaslatot kell tenni s ez az indoka annak, hogy a kérdés tárgyalása el nem napolható.

A javaslat egy pontja az amerikai zsir-behozatal megnehezítését javasolja. Ez az egyesület régi álláspontja. A műsirról is egy régebbi határozata van az egyesületnek ugyanezen szakosztály javaslata alapján, e pontokat tehát további vita tárgyává tenni felesleges.

Két kérdés képezheti csak voltaképpen vita tárgyát: 1. hogy létesítenek-e szarvasmarhákiviteli vágóhidak, van-e azokra szükség, vagy nincs? 2. Létesítenek-e az Ausztriával való relációban sertés-kiviteli vágóhidak vagy sem? Szólok nem tartja ezidő szerint a viszonyokat olyanoknak, amelyek szarvasmarhákiviteli vágóhidak létesítését szükségessé, indokoltákká és megengedhetőkké tennék. Szólok nem győzte meg Hutyrát azon felszólalása, hogy miért ne konkurálhatnánk mi a külföldön Amerikával és a többi beviteli államokkal. Hát mi nem konkurálhatunk, mert nem tudunk úgy berendezkedni, mint Amerika, ahol óriási telepek úgy kezeltek, hogy a teleptulajdonosok állítása szerint csak egyetlen egy dolog van, amit ők nem tudnak értékesíteni és ez az állat bögése, minden egyebet értékesítenek és még így is alig tudnak reuzálni. Hogyha a kereskedelmi szerződések alkalmával lehetséges lesz leszállítani a vámtételeket, akkor a versenyt talán fölvehetjük.

Szólok fentartja azon propositióját, hogy egyelőre vámkülföldi kivitelre alapított nagyobb sertés-vágóhidak létesítésének szüksége fenn nem forog, de hangsúlyozandónak véli, hogy ha Németország és Ausztria a jelenlegi élőállatbeviteli intézkedéseknél szigorubb és megnehezítőbb eljárásokat léptetne életbe, igenis akkor elérkezettnek látjuk az időt a huskivitelre való berendezkedésre, egyelőre azonban, maradjunk a státus quónál. Sierbán nehézséget lát a szerb állatbehozatal eltöltésében. Szólok csodálkozik a felett, hogy régebben Sierbán éppen az ellenkező álláspontot vallotta, t. i. hogy a szerb állatbehozatal betöltése kívánatos és indokolt. Egyébként az „OMGE.”-nek a szerb állatbehozatal eltöltésének tekintetében már határozott álláspontja van s a vámkérdés tárgyalására folyó évben összehívott rendkívüli nagygyűlés feltétlenül

kívánta a behozatal megszüntetését. A szakosztálynak a nagygyűlés ezen állásfoglalását figyelembe kell venni és ezen nem változtathat. Előadó azon meggyőződésének az kifejezést, hogy a szerb állatbevitel betöltésétől nincs okunk félni; lehet hogy felfognak menni az árak, de az áremelés rekompenzációt fog találni a hus jobb minőségében. A Forster által felvetett eszméket az agricol-tarifák behozatala tekintetében szólok helyesli.

Küszler Henrik: Mint az albizottság tagja hozzájárul az előadó javaslataihoz. Elismerését nyilvánítja előadónak szép munkálatáért, de egyuttal ismétli, az albizottságban felhozott agályait a szerb szarvasmarha behozatala dolgában. Ideális állapotnak tartaná szólok is, ha a szerb marhát Magyarországból egyszerűen ki lehetne tiltani, azonban agályai vannak arra nézve, hogy azon esetben, ha a szerb marhát egyáltalában kitiltjuk, a szerbek mai silány marhaállományukat javítani fogják és exportképességre törekcsenek s marháknak okvetlen piacot fognak keresni s így nekünk a külföldön esetleg Ausztriában is konkurrencziát fognak okozhatni. És ekkor a négy arany forint vámot és a magyar vasuti és budapesti tartási és fogyasztási költségeket is elfogjuk vesztíteni. Tehát ezen eljárásnál a legnagyobb óvatosságra van szükség és nem kételkedik szólok abban, hogy a földmivélsügyi kormányzat ezen kérdésnél a helyes utat megfogja találni és ha a szerb marhabehozatal továbbra is megengedné, azt csak megfelelő ellenszolgáltatások mellett fogja tenni.

Megjegyzi szólok, hogy a szerb kormány mostanában felállított egy sertés-vágóhidat, Be'grádban, ahol német és dán vállalkozók már egy hét óta hetenként 5000 drb sertést levágni és exportálni vannak kötelezve, ami azt bizonyítja, hogy a szerbek érdekeiket védeni fogják.

A Forster igazgató által felvetett kérdésre, megjegyzi szólok, hogy Budapesten azért nincs olcsó és jó hus és azért nem kapnak a magyar tenyésztők és hizlálók Budapesten megfelelő árat és a mészárosok legtöbb része is azért nem tud zöldágra vergődni, mert a hetenként itten elfogyasztott háromezer darab marha kimérésével 567 mészáros foglalkozik, így tehát egy mészáros átlag csak 6 darabot vág hetenként s ez a csekély szám azt a nagy rezsiköltséget, ami egy mészárszék fentartásával van összekötve, nem bírja ki. Ezek a viszonyok csak akkor fognak javulni, hogyha a mészárosok maguk közt egy nagy vágódát állítanak fel és ezáltal a rezsiköltségeket apasztják és csak mint huskereskedők fognak működni.

Sierbán János: Még egyszer kijelenti, hogy a kérdés még nincs a mai tárgyalással kimerítve, kéri tehát a tárgyalás folytatását. Előadó arra hivatkozott, hogy szólok most ellen-tétes álláspontja helyezkedett a szerb marhabehozatal eltöltésének tekintetében régi álláspontjával. Szólok előbbi felszólalásához csak a budapesti behozatalra vonatkozólag tett említést a határszéli forgalomról, melyet most is eltiltatni óhajtaná, nem szólt.

Dr. Hutyrá Ferenc felszólalásában csak arra törekedett, hogy kimutassa, miszerint nem indokolt, hogy azon felfogás gyökeret verjen, hogy ne törekedjünk szarvasmarhahuskivitelre. Hisz előadó is tanulmányutjáról írott jelentésében jelzi, hogy jó volna gondoskodni arról, hogy huskivitelünknek utat nyissunk és erre az eszközöket és módokat keressük. Azt gondolja szólok, hogy nem is kellene gondolni ezen kivitelre, de amennyiben megszorítanak élőállatkivitelünket, akkor lehetne a huskivittel reuzálni és ennek folytán helyesebbnek tartja, hogyha a határozati javaslat úgy szövegeztetik, hogy az nem mondja ki, miszerint ma a huskivitelre való törekvés nem indokolt.

Lówy Mór és Sierbán János felszólalása után

Emődý József elnök megjegyzi, hogy a vita oly térre ment át, melyre nem kellett volna térnie, mert a szerb marhabehozatal tekintetében az „OMGE.” és a szövetség már határozott álláspontot foglalt el, melyen változtatni nem lehet, a vita ezen része tehát tárgytalan. Különbön azon felszólalásokra, amik itt a budapesti husértékesítési viszonyokról elhangzottak, megjegyzi, hogy szólok figyelemmel kísérte, a bécsi piacot, s tapasztalta, hogy ott a legszegényebb mészáros is a jobb minőségű marhát vásárolja, amely mellett inkább megtalálja számadását, mint a silány szerb marha mellett.

Szégyenletes állapotnak tartja Magyarország fővárosára azt, hogy Bécsből kell hozatnia a jóminőségű húst, mely mitőlünk került oda élőállapotban. Szólok azt tartja, hogy Sierbánnak aggodalmai tulzottak s csakis azért szólt fel, mert a szerb marhabehozatal kérdésében az „OMGE.”-nek precizen formulázott álláspontja van.

Még egy kötelességet teljesít. — Előadó a külföldön végzett tanulmányutjáról egy kiváló szorgalomra és széles látókörre valló jelentést nyújtott be Darányi miniszternek. — Szólok figyelemmel olvasta el ezt a művet, mely u husértékesítés kérdésével igazán szakszerűen foglalkozik, a hazai és külföldi viszonyokból logikusan vonja le a következtetéseket, miért is szólok azt hiszi, hogy a szakosztály véleményének ad kifejezést akkor, midőn előadónak alapos és értékes munkálatáért a szakosztály köszönetét és elismerését jegyzőkönyvileg nyilvánítja. (Helyeslés.)

Előadó javasolja a szakosztálynak, hogy a határozati javaslatot azzal terjeszse a nagygyűlés elé, hogy az abban foglaltakat elvben elfogadja, de a részletekre nézve a szakosztály fentartja magának a jogot a további tárgyalásra, mihez a szakosztály hozzájárult.

Az OMGE. egy éve.

A napokban bocsájtotta közkézre az OMGE. rendes évi jelentését, amelylyel nemcsak saját sáfárkodásáról számol be, hanem híven visszatükrözi az év közgazdasági eseményeit is. Két részre lehetne osztani ezt a jelentést, egyiknek czime volna: *a harcz*; a másiké: *a munka*. S az első fejezet, az igen érdekes, mert küzdelmes évre tekinthetünk vissza.

A háboru legnagyobb oka a buza volt. A buza értékesítés kérdései közé tartoznak: az örlési forgalom, az idegen buza szerepe a tőzsdén, a szabadrak-tárak, a fedezellen gabonahatáridőüzletek, leszállított tőzsdei súlyegység és a gabonaelővételek. Mind megannyi össze-ütközési pontok voltak ezek. A buzát nem elég természetni, azért verekedni is kell. A lefolyt küzdelmek konkrét eredményei közismertek. Az örlési forgalmat törölték, az idegen buza tőzsdei szerepét korlátozni fogják s a gabonahatáridőüzlet reformálására a hajlandóságnak legalább némi jelei mutatkoznak; végre a gabonaelővétel törvényes szabályozása munka alatt van. Ez is valami. A többi megmaradt nyílt kérdésnek.

Másik pörös kérdés a bor volt. Ezt a pört megnyertük a hamisítók ellen — papíron; a héjját állítólag meglánczoltuk, de ki adja nekünk vissza csirkéinket, ki támasztja fel a pancsolók által

tönkre tett hitelét a magyar borkereskedelemnek?!

Harmadik pörünk tárgya a *hus* volt. Emiatt a OMGE. először is a szerb állat-behozattal, azután a fővárosi marhavasártér huspénztárával került ellentétbe, amely amellelt, hogy a szerb behozattal mesterségesen pussirozza, költséges és körülményes közvetítésénél fogva sem felel meg a gazdák kívánságainak. De sajnos, a főváros védi ennek az intézménynek a hibáit is; megmaradt tehát ez is nyílt kérdésnek.

Legnagyobb lesz mind e pörök között az, amely már megindult és a *vámpolitika* körül fog lefolyni. Az OMGE. volt az első az összes közgazdasági tényezők között, amely sikra lépett; de ezzel már a komoly munkálkodás fejezetét nyitotta meg. A kidolgozott agrár vámtarifa nagy tanulmány eredménye, és egymaga egész munkaprogramm, mert a vámpolitikával az értékesítés összes vitás kérdéseibe egyszerre kellett belenyulni. Román buza, olasz bor, szerb marha mind visszadöbben a magas vámok előtt és tiszta a piac. Ez a vámpolitika hatalmas seprő, mely egyszerre tisztít, csak hogy aztán hatalmasan meg is kell fogjunk ennek a seprőnek a nyelét.

Az eredményes munkálkodás terén Gazdák Biztosító Szövetkezetére is rá kell rámutatnunk, melyet az OMGE. hívott életre. Sokan azt hiszik, hogy gyenge szövetkezet, mert nem folyam módjára indul meg, de mi azt mondjuk, nem kell féltetni, mert mint forrás tisztán csörgedez. Néha szerény megmondoltsággal is célhoz lehet jutni.

Egész sereg olyan kérdést lehetne most elsorakoztatnunk, amelyekkel az OMGE. foglalkozott, lendületet adott nekik vagy korlátot vont eléjük. Ime: a telepítés, idegenek birtokvásárlása, a középbirtokos osztály rekonstrukciója, gazdahitel, iparpártolás, gazdasági jogviszony, szövetkezeti sertésvásárpénztár, gyapju és heremagaukciók, magközvetítés, védekezés amerikai lóhere és zsir beözönlése ellen stb., mind oly kérdések, amelyekben az OMGE. kezdeményezőleg, irányítólag, vagy véleményadólag szerepelt; szakosztályai figyelmét a gyakorlati életben felmerült panaszok, kívánások legapraja sem kerülte el, tanuk erre köteteket kitevő jegyzőkönyvei s azok a mozgalmak, amelyek nekünk egész éven keresztül anyagot adnak az írásra. Emellett rendezett versenyeket, kiállításokat, előadásokat, könyveket adott ki: röviden az egylet működése maga volt az élet. Kicsiben rajta keresztül vonult el a magyar mezőgazdasági élet egy esztendő küzdelmes sorsa. Anyagiilag erősödött, tagjaiban gyarapodott, az érdeklődés iránta nőtt s amint szaporodtak ellenségei, épp úgy szaporodtak jóbarátjai is. Ez a legjobb nyereség, mert az életnek ilyennek kell lennie. Küzdenie kell, kisembernek kicsit, míg nagy ember és nagytényező békét sohasem élvezhet.

De nyugodjunk meg; az OMGE. az örök harcot nem proklamálja. Ez nem végcél, csak kényszer. Végcél a tökéletesedés minden helyes útján a harmonia, a *kiegyenlítés*. Ehhez is közeledtünk. A gazdaközvélemény világítani kezd, ennek a világosságnak melegítő és termékenyítő ereje van. Ennél a világosságnál megismerjük közös feladatainkat, megismerjük egymást és aztán nem a gyenge ember mohó kapkodásával, hanem az erő öntudata által biztosított nyugalommal és megfontoltsággal haladunk előre. Az óriás elöl aztán ha jó úton halad, inkább kitérnek és nem kell senkit eltipornia. A béke legfőbb biztosítéka mindenütt a *szervezett erő*.

De nehogy elbizakodjunk. Ami sikerre eddig rá lehet mutatni, az a kormány jóindulatával egy lapra irandó. Nagyrészen Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek köszönhetjük, hogy a gazdatársadalom bizalmat nyert, talpra állt és szerephez jutott. Darányihoz azért olyan őszinte köszönetet adnunk, amilyent még aligha kapott földmívelésügyi miniszter. Az OMGE. elnöke, Desseffy Aurél gróf ritka tapasztalt vezetésének érdeme előtt pedig nemcsak a gazdaközönség, de bizonyára az ellentábor is kalapot emel. Egyébiránt arról az erélyről, buzgalomról és kitaratásról beszélni, amire az adott nehéz viszonyok között szükség volt; ez nem a mi feladatunk. Itéljen e fölött a megbízásokat osztogató nagy gazdatársadalom.

Az OMGE tehát egy évvel öregebb lett és most is ifjú hévvel tele. Kleopatra 60 éves korában hódította meg Antoniust és valószínűleg a legtöbb irigye is ekkor volt. A hatvan évet már meghaladtuk, az irigyek is megvolnának: mintha itt volna az ideje, hogy a gazdatársadalomból kialakuljon a nagy hódító gavallér: a megnyert közvélemény, és frigyre nyujtsa kezét. Mikor a két kéz igazában összecsap, attól fogva aztán nem azt fogjuk megírni, hogy mit *akarunk* tenni, hanem, hogy mit *tettünk*.

B. B.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Bérlő által végzett miveletek megváltási ára.

J. S. ur a következő kérdést intézte a „Köztelek” szerkesztőségéhez:

Jelenlegi 450 holdas bérletem 1897. év január 1-én vettem főbérletű albérbe, azon kikötéssel, hogy mindkét fél 4 év lejártá alkalmával felmondhat. Mi most békességben kölcsönösen felmondottuk, tartozik tehát főbérletű mindent átvenni, épp úgy mint én 1897 januárban átvettem. Kérdésem tehát az, mily áron számíttassék az 1898. évben 35-40 (2 ökrös 8-9 sukkos hosszú szekerek) szekérral megtrágyázott 68 hold (1200 □-ö) föld, miután a trágya még csak most fog legjobban dolgozni? Továbbá 1899-ben szintén holdanként ennyi trágyával megtrágyázott 79½ hold, végül 1900-ban kukericea után (érett még júliusban kihordott és leföldelt trágya 1000 szekér) és búkköny alá megtrágyázott 57¼ hold (1200 □-ö)? Utóbbiba öszi

buza van vetve. Továbbá, mely áron számíttassék az általam 1900. évben elvetett 20 hold (1200 □-ö) luczernás? Előbbi búzával, utóbbi árpával vetve.

Mily átadási áron számítsam az 1900. évben öszi vetés alá mivelt szántást, mely összesen a *kétszeri és háromszori szántással* együtt 273 hold (1200 □-ö)? (nálunk itt a gyár mellett egy 2 lovas fuvaros naponta 3-4 frtot keres). Mily áron számíttassék 100 hold buzavetés géppel történt elvetése a boronálása mag nélkül? Mily áron számíttassék 27¼ hold rozsvetés kézzel történt elvetése és boronálása mag nélkül? Végül mily áron 4, sőt 6 ökörral 14" mélyítő ekével. Csukorrépa alá legkevesebb 8"-10" mélységre szántott földnek holdja? Még megjegyzem, hogy a trágyakihordásnál az ökrös fogatok/naponta 3-at térnek, míg lovasok 4-et tértek.

Valóban csodálkozunk kell azon, hogy egy bérlő, aki esetleg másnak átengedendő és nagy költséggel járó miveletek megváltási ára iránt nem szerez magának a haszonbéri szerződés megkötésekor biztosítékot, mivel ilyen gazdasági miveletek ára és értéke vidékek szerint oly különböző, hogy a helyi viszonyok ismerete nélkül ezeket pontosan megállapítani nem lehet, sőt a helyi viszonyokat alaposan ismerő gazdák is ugyanezen mivelet, pl. a trágyázás értékét nagyon különbözően szokták taksálni.

Ezeket előrebecsülve a felvetett 8 kérdésre itt csak hozzávetőleges, inkább csak általános tájékozásul szolgáló választ adhatunk.

1. Az 1898-ban megtrágyázott 68 holdnál feltételezzük, hogy ezen trágyázás után a bérlő 3 termést nyert, melyek a trágya javát, elfogyasztották s így téved abban az albérlet, hogy ez a trágya csak most fog legjobban dolgozni. Hogy azonban ebből a trágyából mennyi áll még most a földben rendelkezésre, azt senki sem tudja pontosan megmondani, mivel ezen kérdés eldöntésénél nagyon számos körülmény közbejárt, u. m. a talaj minősége, a termelt növények és azok termései.

Általában feltételezzük, hogy homokos agyagtalajon az istálló-trágya hatása 4 évre terjed és hogy a vetések az első évben 40%-át, a második évben 30%-át, a harmadikban 20%-át, a negyedikben 10%-át veszik föl a trágyában foglalt növényi tápanyagoknak.

De szentírásnak ez nem vehető. Hogy ezt a kulcsot alkalmazhassuk, a trágyázás költségét kell ismernünk. A kérdés szerint m. holdanként 35-40 szekér trágya alkalmaztatott, ami aránytalan sok, mert normális viszonyok közt 15-20 fuvart alkalmaznak csak, tehát félannyit. Egy szekér trágya ára 2-5 korona között váltakozik s ha a legalacsonyabb tételt alkalmazzák, lenne 35 szekér trágya értéke 70 korona, amihez még a kiszállítás költsége járul. A kérdésben közölt adatok szerint egy kettős ökrös fogat napi költsége 5 koronára tehető és naponként 3 fordulót feltételezve egy hold betrágyázásához 12 ökrösfogat szükséges, ami (12×5) 60 korona költséget okoz s amiben már a trágyafelrakás és teregetés költsége is befolglaltatik.

Egy magyar hold betrágyázásának költsége e szerint a következő:

1. 35 szekér trágya á 2 K. = 70 kor.
2. 12 fogatnap á 5 K. = 60 kor.

Összesen 130 kor.

Minthogy ezen trágya értékéből a 3 termés levétele után fenti kulcs szerint csak 10% maradt vissza, a holdankénti megváltás ezen 68 holdnál 13 koronát tenne.

2. Az 1899-ben megtrágyázott 79½ hold után csak két termést élvezett az albérlet, miszerint a trágya értékéből ennek 30%-a maradt vissza s így holdanként $\left(\frac{130 \times 30}{100}\right)$

39 korona lenne megtérítendő.

3. Az 1900-ban búkköny — valószínűleg zabosbúkköny — alá megtrágyázott 57¼ holdnál az albérlet csak egy termést nyervén, a trágya értékéből neki ennek 60%-a vagyis

holdanként $\left(\frac{130 \times 60}{100}\right)$ 78 korona lenne megtérítendő.

Ellenben az 1900 júliusban kihordott és leföldelt 1000 szekér trágya értéke teljesen megtérítendő. De minthogy ez a trágya nem lett széthordva s így a ökörfogatok 4 fordulóit tehettek, ennek megváltási ára a következő lehet:

1000 szekér trágya ára a 2 K. = 2000 korona.
250 ökörfogat, nap a 5 K. = 1250

Összesen 3250 korona.

Amihez azonban meg kell jegyeznünk, hogy a kérdésből nem tűnik ki világosan, hogy ezen 1000 szekér trágya olyformán kihordatott-e, mint azt feltételeztük s amivel kapcsolatban tisztelt kérdésteveinkhez azt a kérést intézzük, hogy a kérdéseket lehető világosan szíveskedjenek formulálni.

4. Az 1900-ban elvetett 20 hold lóherés megváltásánál jogosan csak az elvetett mag ára, az elvetéssel járó költség és ezen két tételnek évi 6-os kamatja számítható föl, mivel albeírta ezt a földet 1900-ban buzatermelésre fordította s így hasznát vette. Éppen áll a dolog a 20 holdas luczernánál's habár ezen két növény hasznát csak a főbérő fogja élvezni, más kikötések hiányában egyébre, mint vetőmag, munka és kamat megtérítésére nem kötelezhető, de a jelenlegi bérlőnek akkor jogában áll ugy a lóherést, mint a luczernást leszántani.

5. A 273 hold őszi vetés alá végzett szántás megváltási ára m. holdanként 6 koronában állapítható meg, mert ennyit szokás tényleg, sok helyütt egy 1200 öles hold megváltásáért fizetni.

6. A 100 hold buza elvetése és fogasolását — vetőmag nélkül m. holdanként 3 korona felszámítható.

7. A 27 $\frac{1}{4}$ hold rozsnak kézzel való elvetéséért és beboronolásáért holdanként 12—14 korona számítható.

8. A cukorrépa alá eszközölt mélyítő szántásért holdanként 15 korona számítható, megjegyeztetvén azonban, hogy az 5—8 pont-pontban foglalt tételek megállapításánál a tényleg felmerült költség a döntő tényező, minál fogva a közölt adatok inkább csak tájékozással szolgáljanak.

Hensch Árpád.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

Petrolin-motorokról.

Ama nagy jelentőség, melyet a géphajtó-erő ma a mezőgazdaság minden ágában képvisel, a technikusokat már régen arra készítette, hogy a különböző hajtóerőket minél olcsóbban és mégis is biztosan tudják előállítani. Hosszas és sok irányba terjedő kísérletezés után végre egy oly anyagot sikerült találni, mely ugy az olcsóság, mint a praktikus élet minden más követelményeinek mindenben teljesen megfelel. Ezen anyag a benzinnel hasonló, szintén a nyert petroleumból előállított termék, az u. n. petrolin.

A petrolin 15° C. mellett 0.730—0.750 fajsúlylyal bíró petroleumsztiláció termék, mely ép oly tiszta és átlátszó folyadék, mint a benzin, csak hogy mivel fajsúlya nagyobb, azért kevésbé illékony, mint a közönséges benzin, melynek fajsúlya csak 0.690—0.710. Ezen anyag azután üzemanyagnak használva, teljes elégséggel mellett, a motor belsejében semminemű füstöt és kormot nem idéz elő.

Ugyanezért, mivel a benzinnel nagyobb fajsúlylyal bír és így emennél nehezebben illó, a munkahelyiségekben semmi kelle-

metlen szagot nem terjeszt és a munkaközökben elpárolgás által veszteséget nem idéz elő.

A motorkészítés terén a legjobb hírnévnek örvendő Oberurseli motorgyár részvénytársaság tekintettel a Magyarországból és Ausztriából érkező tömeges rendelésekre, egy fióktelep létesítésére határozta el magát. Ot illeti az elismerés, hogy a petrolin-motorokat tökéletességük ily magas fokára emelte.

Nevezett gyár készítményei az u. n. „Gnom” rendszerűek és különösen precíz kivitelük és egyszerű kezelhetőségük által tűnnek ki. Helyesen és elmésen szerkesztett elhelyezésük által e motorok a legszűkebb helyen is felállíthatók, a kényesebb alkatrészek teljesen fedett és zárt elhelyezése következtében a motorok még poros helyeken is alkalmazhatók, mindennemű káros hátrány nélkül.

A motor önműködő olajozóval lévén el látva, biztosan dolgozik és az olajhasználat is a minimumra van redukálva.

A most említett pontokban a petrolin-motor teljesen megegyezik az Oberurseli motorgyár eddig már előállított gáz- és petroleum-motorjaival, csak egy különös petrolin elgázolóval van ellátva. A „Gnom” rendszerű petrolin-motorok ugyanis, a hajtóerő előállításához szükséges anyagot, a petrolint, folyékony állapotban veszik fel, csak hogy a folyadékot egy bizonyos mennyiségű atmoszferikus levegő hozzákeverése által a motor belsejében szétfröcseszenik és az így előállított gázkeveréket *elektromos szikrával gyújtják meg*. A gázkeverék meggyújtása a csilinder belsejében történik, anélkül, hogy külsőleg, csak egy kis láng is mutatkoznék, ugy hogy teljesen láng nélkül dolgoznak, amiért is a petrolin-motorok üzeme teljesen veszélytelen.

A gázkeverék meggyújtása után, a gép működésbe hozatalára a lendkerék egyszerű forgatása teljesen elegendő s ha még tekintetbe vesszük, hogy a petrolinnak kitűnő elégsége következtében az égési termékek csak kismennyiségben halmozódnak fel a motorban, hogy annak tisztítása csak nagyobb időközben és ritkán szükséges és ha tekintetbe vesszük továbbá azt, hogy a petrolin-motorok felállításához semminemű hatósági engedély nem szükséges, valamint kezeléséhez okl. gépész is felesleges, akkor ezen petrolin-motorok oly nagy előnyökkel bírnak, hogy elterjedésük a legközelebbi jövőben nagyobb mértékben várható. De mindezeketől eltekintve még olcsó üzem szempontjából is előnyösek e motorok, mivel ugyanis a petrolin-miniszteri rendelet szerint motorczellokra adómentes s annak adómentes állapotban 100 kg.-ként 15 korona, a motorhajtáshoz óra és lóerőnként 0.4—0.5 kg. szükséges, így az üzem óra és lóerőnként 6—7 $\frac{1}{2}$ fillérbe jönne.

Ezen Oberurseli motorgyár hasonló rendszer szerint *spiritusz motorokat* is készít, mint-hogy azonban a spiritusz-motorhajtáshoz még nem élvez adómentességet, a petrolin-motor beszerzése előnyösebb.

E. M.

ALLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hufya Ferencz.

Sertésállományok befertőztetése gümökóros tejjgazdasági hulladékokkal és az ellene való védekezés.

Statisztikai adatok bizonyítják, hogy a német szövethetesi tejjgazdaságok szervezésének idejével összeesik a sertések, főleg pedig az ilyen tejjgazdaságokkal kapcsolatosan tartott sertésállományok gümökóros megbetegedésének elterjedése, illetőleg a sertés-gümökór perzen-

tuális számának fokozatos emelkedése. A porosz vágóhidakon összeállított statisztikai kimutatások szerint 1893-ban a levágásra került sertéseknek csak 0.66%-a volt gümökóros, ellenben 1898-ban már 2.26%. A tejjgazdaságok sertései között 60—70%-ban konstataáltak a gümökórt, sőt egy a mult évben levágásra került 31 db.-ból álló állomány minden egyes állatja gümökóros volt. Kiletez db. oly mértékben, hogy egészben való elkobzásuk vált szükségessé.

E vázlatos adatok is mutatják, hogy a kilenczvenes évektől kezdve a sertés gümökór rohamosabban terjed, mint a szarvasmarhák gümökórja. Ez a tény, valamint a sertések ma szokásos tartási viszonyai kapcsolatosan az állatok megbetegedési formájával, felkellették az érdekelt körök figyelmét. Kitént, hogy a szövethetesi tejjgazdaságok felállításával és szaporodásával arányos az ott tartott sertések gümökóros megbetegedése. Az a körülmény, hogy éppen ezen tejjgazdaságok állományában mutatkozott oly magas megbetegedési százalék és hogy a tejjgazdaságok hulladékainak — savó, sovány tej, centrífugaiszap stb. — felettetése után mind sürűbben jelentkezett e betegség, könnyen és biztossággal engedett következtetni a fertőzés forrására. Egyébként a betegség jelentkezési módja és lefolyása is utbaigazított, most míg a szarvasmarhák gümökórja esetén legtöbbször a lélekzöszervek megbetegedése és kóros elváltozása az elsősleges folyamat, addig a sertéseknél az emésztőszervek betegszenek meg először.

A sertéseknél tehát a tápszerrel közvetített és a tápaszterna után történt fertőzésről van szó, amire a sertéseknél a leggyakrabban az állati nyirokmirigyek megbetegedése utal és csak másodsorban észlelhető a gyomor- és bélfodor nyirokmirigyek megbetegedése, ezek után a máj és tüdők, legvégül pedig az általános vérkeringés szervei betegednek meg.

Bizonyos arányosság van továbbá a tejló állatok tejlési időszaka és a tejjel és tejtermékekkel, illetve tejjgazdasági hulladékokkal tartott sertések tuberkulózisa között is. Tavasszal és nyáron a sertés-gümökór százaléka a felével is emelkedett, az ősszel és télen talált százalékhöz viszonyítva.

Kérdés már most, hogy milyen tej, illetve mely tejjgazdasági hulladékok és tejtermékek veszélyesek, mint a fertőzés terjesztői? Azok, melyek *tögygümökóros tejló állatoktól származnak*, melyek gümökóros váladékokkal vagy ilyenekkel szennyezett bármely tárgyatvalami módon *beszennyezettek*, vagy pedig a gümökór okozóját, a gümökórbacillust tartalmazó, tehát *fertőzött tejjel összekevertettek*. Tudományos vizsgálatok és gyakorlati tapasztalatok sokszorosan igazolták, hogy *főképpen a tögygümökóros állatok teje felette veszedelmes*. Érdekes tudni, hogy tögygümökóros tehén tejenek bizonyos mennyisége összekeverve egészséges tehéntej százezreszeres mennyiségével, tehát erős hígítás után is fertőzőképes. Ebből érthető, hogy a tögy gümökóros, illetőleg az általános gümökórosban szenvedő tejló állatok kiirtása mindenképpen indokolt.

Igen veszedelmes terjesztője a gümökórnak a centrífuga dobjára tapadó iszap, melyet szivesen és kiterjedten feletetnek sertésekkel és borjakkal. Ostertag ide vonatkozó vizsgálatai és ajánlata után a porosz földművelésügyi miniszter 1898-ban elrendelte a centrífugaiszap elégettetését és e törvény végrehajtásának szigorú rendőri ellenőrzését.

Künaui hamburgi főállatorvos ez év április havában a hamburgi vágóhídon egy 80 drbból álló sertésállományban 76 drbot gümökórosnak talált. E sertések részben centrífugaiszappal, részben nyers savóval tartattak. Ez a példa egymagában is égetően követeli az eleségnek nyújtandó tej, tejtermékek, és tejjgazdasági hulladékok *pasteurizálását*. És ezzel

— addig is míg a tőgy- és általános gümökörös állatok kiirtási munkája szélesebb mederben folyhat — a védekezés egy könnyebben keresztülvihető pontjához érünk, mert ma még messze tartunk attól, hogy az állatirtás tetemes költségei árán megtisztítsuk tejlő állatállományunkat a gümökörtől. Pedig a már fentebb említett rohamos emelkedése az állati gümökör perzentualis számainak sürgős intézkedést kíván, a baj helyes értelmezését és az ebből folyó okszerű védekezést.

Az okszerű és céltudatos védekezés könnyebben ott indulhat meg, hol az illető betegség okozója, életviszonyai, a fertőzés útja és módja ismeretes. Megdönthetetlen és ismételtlen beigazolást nyert tudományos kutatások alapján e téren helyes és biztos ismeretek állanak rendelkezésünkre. Bang kísérleteiből ismeretes, hogy *hogy bármely gümökörös tej és tejtermék öt percig 85° C-ra felhevítve elveszti fertőző képességét*, mert ilyen melegben tönkre megy a benne levő gümökörbaczillus.

Ebből következik, hogy *felforralt állatpotban kell nyújtani a sertéseknek és a borjúknak a tejhulladékokból álló eleséget*, mert az aránylag csekély fáradsággal járó munkát — mint a védekezés egy igen hatalmas fegyvere — jutalmazza az egészséges és így jobb pénzen értékesíthető sertésállomány.

Dániában 1898-ban törvényben kimondták a tej és a tejgazdasági hulladékok pasteurizálását és a törvény egyúttal szigorúan megtiltja az eleségül nyújtandó tejgazdasági hulladékok eladását, melyek előzetesen 85° C-ra nem hevítettek. Németországban ezidőszerint óhajtják a tejgazdasági hulladékok felforraltatási kötelezettségét törvényben kimondatni. Itt a pasteurizálási kötelezettség törvényes kimondása már csak azért sem fog akadályokba ütközni, mert ma már számos tejgazdaság a pasteurizáláshoz szükséges berendezési tárgyakkal fel van szerelve, mert a tulajdonosok maguk is meggyőződtek a kívánalmak helyességéről. A külföld addig is, — míg a gümökör elleni küzdelem törvényileg és véglegesen szabályozva nincsen, — nem nézi tétlenül a gümökör óriási mérvű pusztításait, hanem serényen kiterjeszti a védekezés munkáit a következőkre:

- az egyes állományok állatai rendszeres állatorvosi vizsgálatnak vannak alávetve;
- a gyanusnak talált tejlő állatoktól származó tejről baktériológiailag gümökörbaczillus jelenlétére megvizsgálatnak;
- a gümökörös állatok leöltetnek;
- a növeendő állatok felforralt tejjel és tejhulladékokkal táplálatnak;
- fiatal állatok tuberkulózis útján vizsgáltnak vele született gümökörre;
- a centrifugaiszap gondosan megsemmisítetik elégetés által.

A védekezés azon módzata, hogy az állattulajdonosok törvényileg köteleztessenek tőgygümökörben szenvedő állataikat bejelenteni a hatóságoknak, ma még eltérő elbírálás alá esik, mert kérdés, vajjon a tulajdonos minden esetben felismerheti-e a tőgygümökör jelenségeit és joggal felelősségre vonható-e a fel nem ismerésből eredő bejelentési kötelezettség elmulasztásáért. De mindennek dacára a védekezés legfontosabb követelménye a tőgygümökörös tejlő állatok kipuhatólása és azoknak a tejgazdaságoktól való kizárása, illetőleg kiirtása.

A védekezésben hathatós segítőkészt nyújthatnak a *vágóhidak*, ahol az állatok felbontatván, egy a gümökörös folyamat, valamint a sertés tuberkulózis előfordulási százaléka pontosan megállapítható és esetleg a fertőzés forrása is kideríthető. Hymódon a huskutat teljesítő szakemberek működése összesen a gümökört irtók hasznos munkájával. Kívánatos, hogy mindkét rendbeli szakemberek működési terükben szerzett tapasztalataikat és munkájuk eredményeit egy központnak bejelentésük, ahonnan aztán a gümökör

elleni védekezés módzatai irányíthatók és vezethetők.

Az okszerű védekezés keresztülvitele és jóindulatu követése önmagában bírja a fáradság jutalmát. *Kühnau* említi, hogy egy hamburgi tulajdonos sertésállományában tömeges volt a gümökörös sertés. 50 sertés közül 37 db nagyfokú gümökör miatt kifogásoltatott és a többi állatján is csak úgy tudott tudni, hogy 50 kg. élősúlyt 25 márkáért kínált megvételre. K. ajánlatára az illető tulajdonos újonnan beszerzett és hizlalásra beállított sertéseinek a tejgazdasági hulladékokat kizárólagosan előzetesen felforralt állapotban nyújtotta, a tápláló értékben ugyanis alsóbbrendű centrifugaiszapot következetesen elégettette és tőgygümökörös teheneit — felismerésük után — rögtön kiselejtezte. Ilyen irányú védekezés után sertesei jó egészségben és kondícióban maradtak; levágásuk alkalmával egy izben 50, másik izben 71 db közül egyetlen egy sem volt gümökörös s ennek megfelelőleg 50 kg. élősúlyt 40 márkán értékesített.)

Kovácsik Károly.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

Hogyan kell elbánni a hohenheimi egérfogóval?

Egy régebben (de ezidei) közlemény alapján, amely a „Köztelek”-ben megjelent, utóbbi időben többen kérdezősködnek, hogy az ajánlott egérfogót, hogyan kell alkalmazni, mert a szállító cég a fogót minden használati utmutatás nélkül küldi.

A válaszom e kérdésre a következő: A hohenheimi egérfogót a *cég* rendszeresen megvetve, vagyis lekötött rugóval küldi, úgy, hogy azt azonnal, minden további felszerelés nélkül lehet használni. Hogy pedig a fogót hogyan kell megvetni, az könnyű kitalálni, mert az nem áll egyébből, minthogy a rugót kezünk egyik ujjával lenyomjuk, a fogó karikát a cső megfelelő (felső) bevágásába igazítjuk és azután a leszorított rugót egy vékony fonállal úgy kötjük le, hogy a fonál a cső oldalán lévő bevágásba jusson, ezzel a cső belsejét két részre osztja és egyúttal mintegy akadályul szolgáljon, hogy az egér benne előbbre ne mehessen, ha csak az útjában áll a fonalat el nem rágja. A fogónak jó megvetése csakis azon mulik, hogy a fogó rugója erős legyen, valamint, hogy a fonál a cső belsejének közepét fogja és az egér ne haladhasson el mellette. Mert hiszen tudjuk, hogy ha az egér a fonalat elrágta, a rugó rögtön felszabadul és ha az jó erős, akkor úgy megfogja az egeret, hogy az rögtön megfulad. A hohenheimi egérfogóba csalogatót, csalt nem kell adni, ahelyett azonban ügyelni kell, hogy azt úgy helyezzük el, hogy abba az egér kénytelen belemenni és ne szökhessék ki mellette. Ez pedig a következőképen történik:

Mielőtt az egerfogást megkezdenék, egy nappal hamarabb be kell tiportatni az egerjárta területen az összes egérlukát. Ez nem hiábavaló munka, hanem olyan szükséges tennivaló, a mely az egerfogást idő tekintetében 70—80%-kal siettetli. Mert ezen előzetes tiprás esetén a fogás napján csak az az egérluk lesz nyitva, a melyben csakugyan van egér, a mi a látható összes egérluknak csak mintegy 20—30%-a, sőt annyi sem. Ha nem tiportuk le a területet, akkor azt a sok üres egérlukat is föl kellene szerelnünk fogóval, ahol azután a fogó csak hiába heverne el, mert egeret egy sem fogna. Ez az előzetes tiprás

* Kühnau: Die Verseuchung der Schweinebestände durch tuberculöse Molkeriabfälle. u. Massnahmen zur Abwehr dieser Gefahr. Milchzeitung 1900. évf., 35. és 36. sz.

tehát lényeges mozzanat a hohenheimi fogók alkalmazásában.

A tiprást követő napon azután minden egerésző gyerek eleinte csak 90—100 drb megvetett fogót kap és mindenegyest a frissen kibontott egérlukba helyezi. A fogónak ezen elhelyezésénél pedig egyrészt arra kell vigyázni, hogy a fogó pontosan illeszkedjék a kijáró falához, hogy a fogó meg az egérluk fala között hézag ne maradjon, mert akkor az egér könnyen kiszökhethet rajta s a fogót bántatlanul hagyná, és másrészt, hogy a fogó rugója szabadon álljon, hogy az, ha az egér a kötő fonalat elrágta, egészen felszabadulhasson és az egeret teljes erejével derékon nyomhassa.

Ha az egérfogó mind így van elhelyezve, akkor az egerésző gyerek még egyszer végig vizsgálja a fogóit, hogy nincs-e valahol hiba bennök, azután egy-két letűzött nádszállal, vagy a kezénél lévő fadarabbal, vagy kukoricaszárral megjelöli a fogókkal felfogott terület határát és csendesen viselkedve figyeli a fogókat, hogy melyik fogott már egeret? Nappal, kivált most ősszel, a fogás lassu, de azért fogódik az egér ilyenkor is: délután azonban már annyira vigan és szaporán halad, hogy az egerésző gyerekek már ugyancsak fürgén kell szednie a lábát és gyorsan mozgatni a kezét, ha azt akarja, hogy minden fogója mindig fogásra készen legyen! Mert mihelyest észre vette, hogy valamely fogó már fogott egeret (ezt az elálló rugó árulja el), akkor rögtön fölzsedi azt, az egérlukát betiporja és az egeret kiveszi a fogóból. Ez utóbbinál vigyázni kell, hogy vajjon az egér nem él-e még? Mert akkor a kiszabadításnál vigyázni kell, hogy az el ne szökhék és a fogást hiábavalóvá ne tegye. Az így fölzsabaduló fogót azután a soron lévő egérlukba helyezi.

Azalatt pedig, míg az egerésző munkás a fölállított fogóival dolgozik, gondoskodnia kell arról is, hogy mindig tiprott terület legyen. Ezenél fogva a fogás munkája közben, ha az egerfogás szünetel, a munkás ezt az időt a soron lévő terület egérlukainak betiprására fordítja.

Egy szóval az egész munkát úgy kell beosztania, hogy az mindig és fennakadás nélkül haladjon s erre egy nap utig elég, hogy a munkás tisztába jöjjön a tennivalójával; sőt másnap-harmadnap már annyira ügyes, hogy reá 150—180 egérfogót is lehet bízni s akkor már azt is fennakadás nélkül fogja munkában tartani.

Aki esős időben fog, az jól teszi, ha fogóinak vas részeit olykor megolajozza, hogy azokat tönkre ne tegye a rozsdá. Ez a megolajozás most ősszel a nedves talajban amúgy is szükséges; valamint szükséges akkor is, ha fogókra többé nincs szükségünk és el akarjuk azokat száraz helyre tenni.

Végül megjegyzem és ezt ismétlem már, hogy a hohenheimi fogókkal most is lehet egeret igen sokat fogni, de az óriási eger-számhoz mérve, amely egerjárásos helyeken most látható, ez a munka mégis lassu: a hohenheimi fogók ideje a tavasz s általában az az idő, amikor kevés az egér és amikor a kevés egér kifogásával elejét vesszük annak, hogy később sok egér ne legyen.

Jablonowski József.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

475. kérdés. Egy csekély lejtőségű (méterenként 25 cm.) fődellen erkély, vízátthatatlan és sulyra nézve minél könnyebb padlózat-látandó el, hogy az alatta levő helyiségnek tetőtől szolgáljon. Milyen anyagot vagy módszert alkalmaznak? Milyenképen vannak a személyszállító hajók fedélzetei födelezve, hogy vízátthatlanok?
Z. K.

476. kérdés. A fedőcserepet jó-e kátránnyal vagy karbolineummal bemázolni, melyik lesz czélszerűbb s amellyel olcsóbb? T. S.

477. kérdés. Milyen volna a leghelyesebb takarmányösszeállítás, ha rendelkezésemre áll: zabosbüköny, luczerna, tavaszi szalma, répa, tengeri- és árpadara. Zabosbüköny és luczerna kevés mennyiségben van.

V. L.

478. kérdés. Ez év május hó végével birtokomat eladtam, amelynek ezidei termése még engem illetett. Az adás-vételi szerződés erre vonatkozó pontja így szól:

Az eladás tárgyát képező birtok ezidei összes termése eladók tulajdonát képezi és így eladók ezidei az ezen tengeri között termett tök is és a tengeriszár sem, — miután ezek a szerződésben, mint engem illető tulajdon — megemlíttve nincsenek. Továbbá visszatartottam magamnak egy bizonyos hold kiterjedésű erdőt, amelynek fajta tulajdonomat képezi. Bérlet ezen erdőterületen a makkot sertésekkel feletette, azt állítván, hogy engem egyedül a fa illet és nem annak gyümölcse is.

Amidőn a tengeri behordásának ideje bekövetkezett, a birtok bérlője, mint vevő jogutóda a tengeriföldön termett tök és tengeriszár elhordatását megátolta, azt állítván, hogy engem egyedül a tengeritemés illet és nem egyuttal az ezen tengeri között termett tök is és a tengeriszár sem, — miután ezek a szerződésben, mint engem illető tulajdon — megemlíttve nincsenek. Továbbá visszatartottam magamnak egy bizonyos hold kiterjedésű erdőt, amelynek fajta tulajdonomat képezi. Bérlet ezen erdőterületen a makkot sertésekkel feletette, azt állítván, hogy engem egyedül a fa illet és nem annak gyümölcse is.

Kérdem kit illet a tök, tengeriszár és a makktermés?

B. L.

479. kérdés. Olyan 9—10 hónapos 32 kiló súlyu malaczkónál, melyek egy minden oldalról széljárta rosszfedeletű akolban alom nélkül egész éjjelen át aztak, a rákövetkező napon pedig hideg északi szélről átjárva megfáztak, három napon és éjjelen át e helyiségben tartva, a tüdő, mellhártya, és bélglyuladás mennyi idő alatt fejlődhet ki?

M. Zs.

480. kérdés. Milyen színű az eredeti szimmenthali szarvasmarha; különösen a fejnek milyen színűnek kell lenni? Ugy tudom, hogy van pirostarka és zsemlyeszínű s különösen a pirostarkának fehérszínű a feje, igaz-e ez, avagy tévedésben vagyok?

A. K.

Felelet.

Erkélyek vízhatlan befedése. (Felelet a 475. kérdésre.) Szabadban álló, vagyis jobban mondva fedetlen erkélyek, verandák padozatul csak a portlandcement betont, vagy az aszfaltot ajánlhatjuk. Ha az erkély vagy veranda a földszinten fekszik, akkor untig elegendő a jól lesúlykolt földre egy 8—10 cm. vastag portlandbeton réteget fektetni le. A beton keverési aránya az alsó 6—8 cm. vastagságban 1:8 lehet, a felső 2 cm. vastag fedőréteget azonban okvetlen 1:2 arányban (1 rész cement és 2 rész tiszta homok) kell elkészítenie.

Emeleten fekvő erkélyeket, ha alutuk esetleg lakószoba vagy más helyiség volna, már tanácsosabb aszfalttal fedni be. Az erkély alapját képező boltozaton, — mert ilyet okvetlen fel kell tételeznünk, — először ez esetben is egy betonréteget fektetünk; ezt azonban csak 6 cm. vastagon készítjük s egész vastagságában 1:6 arányban keverjük. E réteget azután 2 cm. vastagságban aszfalttal fedjük be.

Járkálás, gyengébb ütődések által se a beton, se az aszfaltpadozat nem szenved, erősebb fagy azonban mindkettőben kárt tehet, különösen ha esetleges hajszálrepedéseikbe víz szivároghat. Tél beálltával tehát sohasem árt hasonló burkolatokat homokkal fedni be.

Sz. Gy.

Tetőcserepek impregnálása. (Felelet a 476. kérdésre.) Tetőcserepek impregnálását én egyáltalában nem tartom czélszerűnek s azért magam sem alkalmazom, másnak sem ajánlom. Nem tartom czélszerűnek pedig azért, mert a

tető általa se jobb, se szebb nem lesz s amellett még jóval többbe is kerül.

Az impregnálásnak t. i. az volna a célja, hogy kézzel vagy géppel sajtolt cserepeket vízhatlanokká tegye. A sajtolt sima vagy hornyos cserép t. i. legyen az bármily kitünő gyártmány is — likacsosságánál fogva mindig magába szív némi vizet és azt bizonyos ideig meg is tartja. Tartósabb esőzések után még azt is gyakran észleljük, hogy a vízzel telített cserép pár cseppet át is ereszt s ennek következtében a léczek, szarufák kissé átmedvednek. Ez bizonyára nem válik a fedélrészek előnyére; de tekintve, hogy az átmedvedés csakis helyi-elközzel s akkor is csak egész kis mértékben fordul elő; még mindig nem oly baj, hogy rajta áldozatok arán is okvetlen segítenünk kellene.

A bekátrányozás különben sem nyújt tartós oltalmat ellene. Igaz ugyan, hogy a kátrányréteg a c. erép prorusait elzárja s így az vizet alig vagy legalább is jóval kisebb mértékben abszorbál; de az is tény, hogy a kátrány az időjárás behatásainak huzamosabb ideig ellentállni képes nem lévén, rövid 3—4 év alatt teljesen lekopik. Illó olajai a nap heve alatt párolognak el, oldható alkatrészeit az eső s hó mossa le s az eleinte egyenletesen fekete tető lassankint megfakul s mindinkább kiüt rajta a cserepek eredeti színe.

Az így megfakult, részben még feketésbe játszó, részben már egész vörös és így szépen bizonyára nem mondható tető aztán már éppen oly hydrokopikus, mint a be nem festett, de talán, — mint több helyütt tapasztalni alkalmam volt — még vízáteresztők is, mert az utóbbi prorusait a por, piszok stb. időközben majdnem egészen eltömi.

De a „karbolineummal“ való bekenést sem ajánlhatom, mert igaz ugyan, hogy az jóval kevesebbe kerül, de cserépre kenve, mindjárt az első évben, ugyszólván nyom nélkül elpárolog.

Szählender Gy.

Sablonszerű hizlalás. (Felelet a 477. kérdésre.) Már több mint egy éve, hogy a takarmányozásban elharapódzott sablonszerűség ellen küzdünk; s ön még most is sablont kíván tőlünk? Pedig hányszor hangoztattuk, hogy a takarmányozásban nem türi meg a sablont, mert az nem mesterség többé, hanem igazi tudomány. Ezért ne is csodákozzék azon, ha kérdésére nem tudunk érdemleges feleletet adni, mert hogyis adjunk olyant, midőn még azt sem tudatja velünk, hogy marhát vagy juhot akar-e hizlalni, s hogy — előbbit föltételezve — magyar-erdélyi vagy nyugati fajtájú, fiatal vagy vén, jó vagy rossz kondícióban lévő marhát kötött-e le. Ugyanis ne tessék hinni, hogy a hizlalásnál nem teszünk különbséget marha és marha között, sőt ellenkezőleg, igen nagy különbséget teszünk közöttük, mert pl. a magyar-erdélyit, a vénet, a rossz kondícióban lévő egészen másképp hizlaljuk mint a nyugatit, a fiatalit, a jó kondícióban lévő; de különbséget teszünk a hasonló fajtájú, koru s kondíciójú állatok között is azok változó individualitása szerint, úgy, hogy teljesen megfelelő takarmányösszeállítást tulajdonképp csak az ajánlhat, aki a hizlalandó állatokat saját szemével látta.

Mit szóljunk továbbá arról, hogy takarmányait csak névleg tudatja velünk, de azt nem mondja meg, hogy hány qt fordíthat belőlük a hizóállatokra. Így ázután nagyon könnyen megeshetik velünk az, hogy az egyik vagy másik takarmányféléből nagyobb adagnak etetését ajánlva, mint aminőt takarmánykészlete megbir, a másiktól pedig kevesebbet véve számításba mint amennyit etethetne, helytelenül osztjuk be takarmánykészletét; holott a hizlalásnál éppen az a fő, hogy tisztában legyünk azzal, mennyi répát, zabosbükönnyt stb. számhatunk e célra, mert ettől függ azután az is, hogy hány marhát hizlaljunk, valamint azon kérdés, hogy czélszerű-e kereskedelmi takarmányt vásárolunk, igenlő esetben pedig

az is hogy minő s mennyi kereskedelmi takarmányt vásároljunk.

Amint tehát látja, mi csak akkor lehetnénk szolgálatára, ha legalább némileg tájékozott volna hizlalandó állatairól és takarmánykészletéről, míg így csak arra szoritkozhatunk, hogy figyelmét a „Köztelek“ 80. számának 407. feleletére fölhívjuk.

Cselkó.

Birtokeladás. (Felelet a 478. kérdésre.) Minthogy a szerződés szerint az eladó az idej összes termést magának tartotta fenn, őt illeti a tök és a tengeriszár is, ha mindjárt a taxative felsorolt termények között nem is említetnek föl, mert már a helyes logika is úgy hozza magával, hogy taxativ felsorolás mellett se tekintsük a fel nem sorolt dolgokat kizártaknak, ha a különös felsoroláson kívül egy generális megjelölés is van, mert ezen szerződés intézkedése mindazon dolgokra kiterjed, amelyek a használt általános forgalom körébe esnek, úgy mivel itt pl. a tök az összes termés fogalmi körébe.

A gazdasági akadémia hármas jubileumi ünnepe.

A m. óvári gazdasági akadémiai alma matere november hó 17. én egészen családias körben ülte meg három kitünő régi munkásának egy-egy emberöltőt meghaladó szolgálati ünnepét. Az érdemes férfiak szerénysége nem engedte meg, hogy a rendezők országos ünnepet készítsenek, hanem megelégtették, hogy az őket ért megtisztelés külső jelei csak a legszorosabb családi kör enyhe fénytől ragyogjanak, az ünnepelés mégis országossá lón azáltal, hogy Magyarország mindama gazdáit, akik valaha a m. óvári akadémia hallgatói és az ünnepelt férfiak tanulóit voltak, szívükben részt vettek azon és a távolból küldötték üdvözlő sorokat nagyrabecsülésük, ragaszkodásuk és szeretetük tolmácsolására. És az egybegyült pályatársak és tanuló ifjuság és a távoli tisztviselők élére elküldötte Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter is az ő hű munkatársainak teljes elismerését kifejező üdvözlő sorait.

A m. óvári hármas jubileum nem a hivalkodás ünnepe volt, hanem a tiszt és eredményes munkáé. Egy negyedszázad és annál is hosszabb idő minden egyes napja a magyar mezőgazdaság emelésének munkájában tölt el a katedrán, az íróasztal mellett és a tanácskozó termekben. Ennek a minden térre kiterjedő ernyedetlen buzgó munkának eredménye az, hogy Magyarország mezőgazdasági kulturája a legmostohább közgazdasági viszonyok dacára nemcsak elérte, hanem sok tekintetben túl is haladta rohamosságában a nyugot évszázadokon át lassan fejlődött kulturáját. Az az ünnep, amely M. Óvárott lefolyt, az ünnepelték személyében a magyar mezőgazdasági szakoktatás összes munkásainak szól, kik között ők nemcsak a legrégebbek, hanem a legkitünőbbek közé is tartoznak. A babérág, melyet nekik nyújtottak az ő személyükben minden szaktanárnak szól, akiknek élén korban és érdemekben s most ünnepelték haladnak. Ők működésükkkel, melyet szerényen és esendben végeztek nemcsak egy egész gazdaság emelését tették hivatásuk teljesítésére alkalmassá s ezáltal magukat halájukra érdemesekké, hanem méltó érdemeiket szerezték a legmagasabb kitüntetésre is egy egész nemzet legfontosabb foglalkozási ágának modern alapokra helyezése miatt.

Legyen az ország gazdáinak, a kormányának, pályatársainak és a tanulóifjuságnak elismerő szózata új ösztönzésük működésük terén, amelyen az intenzív munka még nagyon sok hiánynak eltüntetésére nagyon is szükséges. És példájuk buzdítólag hasson mindazokra, akik hasonló hivatással küzdenek a mezőgazdasági szaktanítás rögös mezején.

A Vörös Sándor igazgató, Cserhádi Sándor tanár és Pjetch József akadémiai titkár 25 éves jubileumának megünneplésére a gazdasági szakoktatás klaszszikus helyén M.-Óvárott egybegyűltek az összes gazdasági tanintézetek kiküldöttjei. Keszthelyről dr. Csanády Sándor igazgató, Szankovics János, Csorba Gusztáv tanárok, Kolozsmonostortól Kertész György és Réti János tanár, Debreczenből Kerpely Kálmán igazgató és Ferenczy Ferencz tanár, Kassáról Kovácsy Béla igazgató és Vargha Kálmán tanár, ott volt még Deiminger Imre m. kir. jószágigazgató az akadémia egykori tanára és Szilassy Zoltán OMGE. titkár az akadémia egykori tanársegédeje.

Az ünneplés az akadémia legszűkebb körében folyt le. November 17-én az akadémia ifjusági az ünnepelték tiszteletére a városbáza dísztermében délelőtti matiné-t tartott, amelynek az ifjuság által előadott zene- és ének-számok mellett legkiemelkedőbb pontját az ifjuság szónokának: Lippay Zoltán az ünnepelték érdemét méltató szónoklata képezte.

A jól átgondolt és szépen előadott beszédből közöljük a következőket:

Emléket szentelni jöttünk annak a múltnak, mely emléket emelt saját magának a jövőben. Megjelentünk egy vasárnap harangszónál szebben szóló jele, hálától telt szívünk dobogásának hívó szójára. Ez az ifjuság, mely ma előttetek áll, elhozta nemcsak a maga, hanem elődei lelkes üdvözlését is. Hozta pedig ezt legnagyobb részét a szülői házból. Magyarország minden vidékéről elhozta magával bizalmát és háláját azoknak a régi akadémiai hallgatónak, akik boldogulásukat s előmenetelüket a Ti tanítások szilárd alapjára építették. Ime átadjuk atyáinknak, rokonainknak idős barátainknak az akadémia padján előttünk ülteknek eme legbecesebb ajándékát.

Bár erősebb szózatra bizta volna az akadémia polgársága érdemeit méltatását. Munkátok értékét dícsérjem-e talán annak a folytonossága, közönnyel és más akadályokkal vitt harcra ez különösen a kevés rendelkezésre álló eszköz dacára elért eredményessége szerint? Hiányzik ehhez a múlt idők ismerete s jól tudom, hogy csak kartársaitok között akadhata olyan, ki nekünk ifju nemzedéknek elmondhatna ebből sokat, a mit tulajdon szerénységtek elhallgat. Egyet azonban lellem egész bizonyosságával és hitem teljes szilárd-ságával mondhatok el rólatok: erre a pályára erre a munkára a magyar föld, a magyar haza szeretete vitt és képesített benneteket. Felismertétek mult idők tanúsága alapján, hogy a magyar nemzet létfeltétele anyagi erejének növekedése csak virágzó mezőgazdasági viszonyokban kereshető. Hogy a dícsőséges multnak Attilla királlyal eltűnt arany és ezüst kincsei a Tisza vízében lettek sülyesztve, az monda: de hogy Magyarország jövődjének drága kincse az ő földjében keresendő, az bizonyos valóság. Évezredes történelmünket hívom bizonyosságnak.

A magyar nemzeti erő zugó folyóvíz. Hatalmasan tör medret Európa népei között, ellenálló sziklakat sodor; védő határvonal a kereszt országainak; hullámai kiáradnak a tengerekig; de miként a víz is teljes erejét magasról lefelé haladásakor mutatja meg, úgy a magyar nemzeti erő is az ő hatalmának legjobb példáját akkor állítja elénk, midőn hódító ábrándjainak magaslatáról édes anyaföldjének védelmére és megtartására sietett. Vas szerezte meg e hont és vas tartotta meg azt. A kardvas megszerezte, az ekevas megtartotta. Rátört az országra ellenségek légiója. Csataféren folyt el sok magyar vér. Hányszor állott kifosztva javaiból a nemzet azon csekély része, mely pusztá életét megmentette: de a magyar föld termékenységének varázsa idehozta az idegen telepeseket s mire azok e földet megszerelték s ép úgy fiaivá váltak, mint azok, kik vérüket öntötték érte, már

akkora a régi harcmezőkből lett szántóföldek dus vetései elfedték mult időknek szomorú emlékeit.

A magyar föld azonban sokáig paragon hevert, mert bár a nemzet már legértékesebb vagyoni alkatrészenek felismerte azt, mégsem tudott áldásainak teljes mértékéből élvezni, hiányozván az ehhez szükséges fejlődöttebb társadalom gazdasági viszonyok, de másrészt a nyugati kultúrában már előkelőbb helyet elfoglaló mezőgazdasági tudományok elismerése és ismerete.

Ezeknek a tudományoknak megismertetése és elismertetése képezik ünnepeltjeink méltó érdemét.

Pályájuk kezdetén a magyar gazdasági tudomány és irodalom tapasztalatai adatok összegyűjtött halmazza volt, most — pályájuk delelő pontján — természettudományi magaslattal emelkedett, nemzeti kincs. Felemelték a legszebb tudományt a magasabb tudományok közé és amellet növelték mégis annak gyakorlatiaságát, könnyen hozzáférhetőségét. Az ő tanításuk magasra nyúló irányi adó fa mindenkinek és nem üvegházi növény a különlegeskedvelőnek. Mert ez a tudomány nem vezet sem az elvont fogalmak, sem a száraz okoskodások kifárasztó utvesztőjébe, hanem kivezet bennünket a legszebb és legszabadabb helyre az Isten szabad levegőjére. Megtanultuk tőlük miként kell a tőkének és munkának arányosan dolgozni, hogy jutalmát elérje, mikép kell földünk termőképességét kímélettel a magunk czejáira kihasználnunk.

Ezen a napon büszkeséggel vallunk benneteket egészen a miénknek. A jövőben ünnepeléstekből részt követel a kultúra és a gazdasági irodalom története. Mert tanítások igéi nem esti lepkékhez hasonlóak, melyeknek rajzása meglobogtatta egy percze tudásunk szerény mécsesét, hanem szellemi töke, melyet Magyarország fia eredménynyel fognak földjükbé befektetni.

Meg fog emlékezni a magyar kultúrtörténet mindenkor a magyar mezőgazdaság felvirágzásának fáradságtalan munkásairól. Bár tenne hozzá még egy, alig néhány történelmi példánál olvasható megjegyzést. Irná meg a történelem, hogy munkátokat már életekben méltányolták és feldíszítették a teljes elismerés becsületrendjével. Életetek története a mulandóság mállasztó erejével dacoló granitoszlop, ne legyen gyorsan elszáradó koszoru az, melyet ma kegyelet és hálás szívek arra ráhelyeznek.

A meghatottság hangján szólalt fel ezután Vörös Sándor igazgató:

„A gazd. akadémia hallgatóságának azon megtisztelő figyelméért és ünnepléséért, amiket irányunkban, életpályánk ezen nevezetes évfordulón tanusítani szives volt, fogadják kérem a magam és jubiláló társaim nevében az őszinte köszönet kifejezését.

Köszönő szavaim mellett nem fűzhetem gondolataimat tovább e rövid percekben hazai mezőgazdaságunk állapota fölött az utóbbi néhány évtized alatt és nem vizsgálódhatom a fölött, hogy mezei gazdaságunk fejlődésére, haladására milyen hatással volt a gazdasági szakismeretek terjedése és azoknak a férfiaknak a munkája, akik ezen a mezőn működtek, buzgólkodtak. Az Önök jeles szónoka ezt a mezőgazdasági korszakot különben is oly mélyreható vizsgálattal, oly helyes ítélettel s oly találó színezéssel rajzolta meg, hogy az ő beszéde révén ennek a gazdasági korszaknak helyes, világos képét láthatja mindenki s ezt a képet helyesnek találjuk mi is, akiknek működése eanek a korszaknak évtizeire esik. A jeles szónok beszédének csupán két momentumára kívánok kiterjeszkedni. Az egyik rész az, amiben teljesen igaza van, abban t. i. hogy gazdasági előmenetelünknek, haladásunknak a törvényhozási, állami intézmények mellett is leghatalmasabb tényezője volt a szakismeretek terjedése, minthogy semmi foglalkozási ágban sem lehet sikeres, maradólag hasznos javu-

lás, ahol az értelmi világosság be nem fényesíti a munkálkodók utjait, tetteiknek tereit és mezeit. Beszédének másik momentumára még személyes vonatkozásu s nekünk jubilánsoknak hazai gazdasági előmenetelünkben kiváló érdemeket tulajdonít. Köszönet jó indulatáért, köszönet méltánylásáért! A mi munkánk valóban olyan évtizekre esett, mikor sokat kellett, de sokat is lehetett tenni haladó, javító irányban, amikor az egyén is kiválhatott a pályá utjain.

Az Önök elismerése Uraim, ránk nézve azért is becses, mert munkálkodásunk jutalma önöktől, kedves tanítványainktól jön. Közismeretű dolog, hogy a tanító munkája, lelke, törekvése a tanítványokban érvényesül és gyümölcsözők s plántálódik a jövő nemzedékekre s innét a közélet pályáira.

Az Önök szeretetteljes elismerése, méltánylása és kitüntető megtisztelése a mi igazi ünnepeink és jutalmunk. Önök tették valódi ünneppé ezen nagy idöket jelző évfordulókat nekem és jubiláló társaimnak, amikért most meleg köszönettel ismételtlen adózunk. Az Önök ünnepléséből nekünk még az a megnyugtató tudat is hatja át keblünket, hogy ilyen akadémiai polgároktól, a szakpályá ily hivatott fiatal erőitől várhatjuk további biztos haladásunkat a gazdasági értelmi szolgálat terén és a gyakorlati gazdasági működés mezején. Az ilyen hallgatósággal öröm a tanítás s öröm az Alma Mater nagy családjában az együttélés és társas érinkezés.

Köszönettel tartozunk még Önöknek uraim azért is, hogy ezen ünnepélyük által módot nyújtottak ami társadalmunk m. t. közönségének a részvételre, nekem s nekünk pedig alkalmat arra, hogy társadalmunknak s megköszönhetük megtisztelő megjelenésüket s kifejezhetjük azt a biztosítást, hogy a társadalmi életnek azokat a kedves kötelekeit, mely bennünket összefűz s amiből társas életünk örömei fakadnak, mi mint eddig is, úgy ezután is fentartani, melegen ápolni s parkodunk.

Es most jubiláló társaim, öreg barátaim, megerősödvé a rokonszenven annyit tanusítványától, biztatva a további méltánylással, fogjunk kezét és induljunk további munkánk útjára, ameddig a gondviselés azt engedí. Fogjunk kezét kedves hallgatóinkkal is s haladjunk oktatási művünkben tovább s lelkesítsen mindnyájunkat egy cél: a mezőgazdasági szakismeretek terjesztésével és érvényesítésével munkálkodni a honpolgári jóléten s szeretett hazánk boldogságán!

Az ünneplésnek folytatását és befejezését képezte az est folyamán az ünnepeltéknek rendezett faklyás zene és díszbanket, melyen a távolból jött pályatársak és az ifjuság lelkes felköszöntőkben adtak kifejezést nagyra-becsülésük és szeretetüknek.

A felköszöntők sorát dr. Kosutány Tamás nyitotta meg, aki ékes szavakban röviden *Öfelségét* éltette. A pohárköszöntőre az egész társaság felállva a zenekar kísérete mellett meghatva énekelte el a magyar nemzeti imádságot: *Kölcsey Hímnuszát*.

Erre Kosutány dr. *Darányi Ignác* földmívelésügyi minisztert, mint a magyar mezőgazdaság leghivatottabb örét és a gazdasági szakoktatás különös gondozóját köszöntötte fel.

A zugó éljenzés lecsilapultával az akadémiai tanári kar nevében méltatta az ünnepelték érdemeit és egyben ányújtotta az ünnepeltéknek pályatársaik gyönyörű emléktárgyait.

Kovácsy Béla a kassai tanintézet igazgatója a gazdasági tanintézetek tanártestületei nevében, *Ormándy János* akad. intéző-segéd a tanársegédek nevében dr. *Tarányi Ferencz* pedig a hallgatóság nevében üdvözölte az ünnepeltéket.

Szilassy Zoltán mint az akadémia régi tanársegéde és egykori tanítványa a „*Köztelek*” nevében hozta el a babérágat, melyet az ünnepelték nemcsak a tanteremben elhangzott ta-

nitásaikkal, nemcsak irodalmi működésükkel, hanem a gazdasági tudományoknak a társadalmi téren való érvényesítésével is méltán kiérdemelték.

Ezután Vörös Sándor igazgató ékes szavakban köszönte meg a minden oldalról hangzott elismerést. Cserhádi Sándor pedig kifejti, hogy ami sikert pályáján, mint tanár és szak tudós elérhetett az nemcsak az ő, hanem kiválóan a magyar gazdaközönség érdeme, mely megértette a kor szavát és csatlakozott az ő őnzetlen munkálkodásához, hogy a mezőgazdaság és ezáltal a haza javára eredményeket mutathasson föl.

Gerlóczy Géza a kassai gazd. tanintézet tanára az OMGE-t, mint a mezőgazdasági haladás zászlóvivőjét és annak jelenlévő tisztviselőjét éltette, mire Szilassy a zivés megemlékezést az OMGE. nevében is megköszönvén, a gazd. szaktanárok társadalmi szereplésének fontosságára mutatott rá és mint ezen a téren is fényes példára, Cserhádi Sándorra köszöntött.

Még számos szónoklat és a cigányzene hangjai mellett a társaság lelkes hangulatban maradt együtt a késő éjjeli órákig.

Az óvári ünnep lelkes és szép lefolyása nemcsak az ünnepelték érdemeihez volt méltó, hanem fényes példáját adta az akadémiai ifjúság komolyságának is és azon megnyugtató reményt az országnak, hogy a nemzet virága komoly és terhes pályájának kötelességeit átérzi és a tettek idején a nemzetnek reájuk számítani valóban joga is lehet.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei.	1747
Az OMGE. egy éve.	1750
A gazdasági akadémia hármás jubileumi ünnepe.	1754
Üzemat.	
Bério által végzett miveletek megváltási ára	1751
Gazdasági gépészet.	
Petrolin-motorokról.	1752
Állategészségügy.	
Sertésállományok befertőztetése gümőkóros tejjel gazdasági hulladékokkal és az ellene való védekezés.	1752
Gazdasági allattar.	
Hogyan kell elbánni a hohenheimi egérfogóval?	1753
Levélsekrcény.	1753
Vegyések.	1756
Kereskedelem, tőzsdé	1757

A magyar kir. földtani intézet muzeuma a közönségnek díjlanul nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10-1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10-1-ig, egy korona személyenkénti belépő díj letétele után tekinthető meg.

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteménye a VII. ker., Kerepesi-ut 72. szám alatti házban megtekinthető a hétfői és az ünnepeket követő napon naponként d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepeket követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes. A legközelebbi villamos-kocsi megállóhely a Kerepesi-úton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor-utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Konyérmező-utca sarkán van.

Esküvő. Dr. Okolicsányi László országgyűlési képviselő, földbirtokos s fővárosi ügyvéd folyó hó 17-én szombaton esküdött örök hűséget Pilis-Szántón viszocsányi Lúthay Sárának, özv. Lúthay Mátyásné szül. Rakovszky Vilma leányának. A násznagyit tisztet Okolicsányi Dénes urai-ujfalusi s Baross Károly pilis-szántói földbirtokosok töltötték be.

A román szőlőbehozatal veszedelme. A „Borászati Lapok“ legutóbbi számában igen veszedelmes üzemekről rántja le a leplet. A kormány ugyanis azért, hogy a Székelyföld olcsó szőlőhöz juthasson, engedélyt adott arra, hogy ötkilós ládácskákban — azonban kizárólag határszéli és friss állapotban történő fogyasztásra — ládánként 24 fillér vámért Romániából szőlőt hozhassanak. Mi sem könnyebb dolog, mint a kormánynak ezt a kedvezményét visszaélésekre kihasználni. A határszéli vállalatok keletkeztek, melyek a kilónként 4¹/₂ fillér vámmal behozott szőlőből bort préselnek és ily módon rendkívüli eszközökkel befolyásolják a magyar bor árának alakulását. Ez a befolyásolás csak káros lehet, mert a román határon szinte elképzelhetetlen mennyiségben kapható a szőlő kilogrammonként, 2-3 fillérért. Sőt egy Negropont névű dugaszdag román határszéli birtokost is megneveznek, mint aki egymaga 28,000 korona értékű szőlőt adott el, a határon tul szállítva és elvámolva kilogrammonként 10 baniért (9²/₂ fillérért). Egy nagyváradi czég immár 40 vagon bort készítettett Romániából behozott szőlőből. Tehát itt nem szórványos esetekről, hanem rendszeres üzelmekről van szó, mely ellen a törvény erejével kell — és pedig minél hamarosabban fellépni. A román határon iparszerűleg gyártják, jelentékeny vállalatok az ötkilós szállításhoz alkalmas ládákat, melyeket hetenkint egynéhányszor lehet felhasználni az ide-oda szállításra. Az OMGE. figyelmét nem fogja elkerülni a román szőlőinvázió veszélye, amely ellen erélyes védekezésre van szükség.

Szeszfőzői tanfolyam gazdatisztek és szeszgyártulajdonosok számára. A kassai m. kir. gazdasági tanintézet f. é. december hó 5-től 20-ig szeszfőzői tanfolyam tartatik szeszgyártulajdonosok és gazdatisztek részére. Ezen tanfolyam célja megismertetni a résztvevőket a szeszgyártás elmélete és gyakorlatával, a szeszgyártás terén felmerült újabb vívmányokkal az ellenőrző vizsgálatok végrehajtásával s a moslék értékesítésével. A tanfolyamon részt vehet minden szeszgyár ulajdonos és gazdatiszt, a ki legkésőbb f. évi november hó 28-ig a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgató-ságánál ebbeli szándékát levélben bejelenti. A tanfolyam csakis az esetben fog megtartatni ha legalább is öt résztvevő jelenkezik. A jelentkezők a tanfolyam megtartása vagy meg nem tartásáról a jelentkezési határidő leletével azonnal értesítetnek. Tandij 40 korona.

Bővebb felvilágosítással szolgál a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága.

Magyar gyümölcs- és szőlőkivitel. Sok elhangzott panasz után, melyet a magyar gyümölcs és szőlő kivitelénél előforduló nehézségek miatt hallottunk, egy igen fontos kérdés merül fel: vajjon szükséges-e külföldre vinni a magyar gyümölcsöt (és szőlőt) okvetlenül? Az áruforgalmi statisztika a tekintetben azt bizonyítja, hogy Magyarországra több a behozatal, mint a kivitel. Például a múlt évben is almát és körtét 85,146 métermázsát vittünk ki és 108,562 métermázsát hoztunk be. Cseresznye behozatott 1898 ban 95 852 métermázsá, 1899 ben 94 269 métermázsá, ezzel szemben kivitelre került 1898 ban 105 738 és 1899-ben 130,804 métermázsá. Aszaltszilvanál is ugyanez az arány áll fenn. Csúpán a szőlő tartja még valahogy, egyedül ebből tudunk számbavehetően több kivitel, mint behozatalt elérni, hanem ezt is erősen szorítja az idén az osztrák, román, török és szerb áru tömeges behozatala. Tavaly szőlőből bejött 2,870 mmázsá román, 2,701 török, 465 szerb és 7,283 métermázsá osztrák származékú szőlő Magyarországra, máshonnan 383 métermázsá és ezzel szemben kivitelünk 33,960 métermázsára rugott, melynek nagyrésze Ausztriába ment. Németországba ugyanakkor csak 1226 métermázsát voltunk képesek elhelyezni. Ezek a számok határozottan kimutatják, hogy gyümölcs- és szőlőkivitelünk fellendülése előtt nagy nehézségek állanak. Előbb kivitelre alkalmas és egyenmű fajtákat kell termelnünk, azután a helyes gyümölcsösomagolási módoakat kell elsajátítanunk, hogy versenyképesek legyünk. Mindenek előtt pedig törekedjünk az idegen gyümölcsöt, mely olcsóságával veri a magyar árukat, — kizorítani piaczaikról.

A lentermesztés emelése érdekében a földmívelésügyi miniszter ismét egy fontos rendeletet adott ki, amelyvel megbizta e szakmára hivatott közegét, Füredy Lajos kassai m. kir. gazdasági szaktanárt, hogy vásároljon egyenesen Oroszországból 4 vagon = 40000 kg. eredeti rigai lenmagot s azt ossza ki a jelentkező gazdák közt a következő módozatok szerint: Földmívelő kisgazdák, akik ezt a minőségüket községi bizonyítványnyal igazolják, 100 kgr. meg nem haladó mennyiségben 100 kgrkint 15 korona = 7 frt 50 kr. árért; az igazolványt nélkülöző nagyobb földbirtokosok és bérlők részére 200 kgr. meg nem haladó mennyiségben 100 kgrkint 20 korona = 10 frt árért; ennél nagyobb mennyiség azonban már a beszerzési árban számítandó, az első két esetben teljesen bérmentes, az utolsó esetben pedig Kassáig való bérmentes szállítással. Ingyenes vetőmag nem fog kiosztatni, ellenben a helyett fizetési halasztás adható kisgazdáknak, a fent irt szaktanár hivatalos javaslatára. Ezzel a rendelettel a kisgazdáknak jelentékeny kedvezmény jut, sőt nagygazdáknak is a szállításnak bérmentes volta miatt. Vetőmagra való jelentkezéseket egyelőre még elfogad Füredy Lajos m. kir. gazdasági szaktanár Kassán, a m. kir. gazdasági tanintézetnél.

A pécsi ker. és iparkamara a borvált-ságról. A magyar hazai borkereskedelem vál-

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-u. 33. VI., Andrássy-út 23. sz.

minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napi áron mindenféle gazdasági magot, és pedig:

VESZ luczernát, nyulszapukát, lenmagot, napraforgót,
lóheremagot, baltaczimet, fehér kölest, csibehurt stb.
fehérherét, takarmány répamag, vörös kölest, akáczmagot,
biborherét, tavaszi bükkönyt, kendermagot, gleditschia magot,
mustármagot, gomborkát,

ságos helyzete ügyében a pécsi ker. és ipar-kamara felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben javaslatot tesz a válság okainak orvoslására. A hazai borkereskedelem hanyatlásának okául a kamara első sorban is a bortörvény hajsza szerű végrehajtását állítja oda (!), de főképp annak tulajdonítja, hogy Ausztriából tetszés szerint elárasztják az országot az ugynevezett tömegborokkal. Amely hanyatlás mutatkozik a hazai borkereskedelemben, annál nagyobb tevékenységet fejtenek ki s annál élénkebb üzletmenetnek örvendenek az ausztriai s nevezetesen a tiroli borkereskedők. Ügyneveikkel elárasztják hazánk vidékeit, a legkisebb falukat is és sikeresen a 18 és 24 filléres borokkal. A magyar borfogyasztók zöme ma osztrák bort fogyaszt. Ezzel szemben javasolja a kamara, hogy a kormány az osztrák ugynevezett tömegborok korlátlan beözönlésének azonnal gátat vessen, avagy a versenyben egyenlő viszonyok létesítsenek. Mert ha az 1893. évi bortörvény mellett, Ausztriában is hasonló törvény állana érvényben s ha törvényünk tapintatos és céltudatosan hajtánék végre, a tisztességes kereskedelem fennállhatna. Az évenként fokozatosan növekedő bortermelésünk nagy vagyont képez és ennek kibaszására a bortörvényhajsza, mint akadály van a jelenleg szokásos végrehajtási rendszer miatt. Szóval kiméljük a hamisítót. A pécsi kamarának úgy látszik fáj a borhamisító iparra mért csapás, amely ipar az ő pátriájában oly örvendős lendületnek indult.

Sertésforgalmi korlátozások módosítása. A cs. kir. osztrák belügyminiszter folyó évi november hó 9-én kelt hirdetményével a sertésvesznek Ausztriába történt behurcolása miatt azonnal kezdődő érvényességgel a sertéseknek Ausztriába való bevitelét újabban még a következő területekről tiltotta meg: *Kisküllő vármegye dícsőszentmártoni és erzsébetvárosi járásából, valamint Erzsébetváros r. t. városból; Nagyküküllő vármegye medgyesi, segesvári és szentágotai járásából, valamint Medgyes és Segešvár r. t. városokból; Szolnok vármegye újgyházi járásából végül: Vas vármegye felsőri járásából.*

NYILTTÉR.)*

Most jelent meg
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. titkárai szerkesztésében
Köztelek Zsebnaptár
1901-re.

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hetedik évfolyama régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

3 korona 50 fillér.

Megrendelhető

a „Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

* Az e rovattal közöltékért a szerkesztőség felelősségét nem vállal.

A husértékesítés szervezése

Dr. Darányi Ignác földmívelésügyi m. kir. miniszter megbízásából: Ausztria, Németország és Dániában tett tanulmányútja alapján

IRTA

Jeszenszky Pál

az O. M. G. E. titkára.

Ára: 2 korona.

Megrendelhető

az O. M. G. E. titkári hivatalában.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmességére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.*

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, 1900. november 17.

A lefolyt hét időjárása nagyjából borús és esős volt, mi mellett a hőmérséklet, tekintettel az előrehaladott időnyre, enyhe maradt. A míg hátralévő mezői munkálatok gyorsan haladnak. A vizlás továbbra is emelkedő és a hajózás egészen akadálytalanul folyik.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg nagyjában nem mutatkozik lényegesebb változás, habár a hangulat barátságosabban alakult és az eladási viszonyok is kedvezőbbek voltak. Amerikában a hangulat a hét kezdetével szilárdan indult, az osztrák készletek csökkenése és az orosz termés felől beérkezett gyengébb hírekre, mi mellett a kevésbé kedvező argentinai jelentések figyelmen kívül maradtak. Később hirtelen lanyhulás állott be, mert a Bradstreets jelentése, miszerint a látható búzakészletek az Unióban ismét 1.398.000 bush. gyarapodtak, meglepőleg hatott. Az árak egyenlegként a múlt héthez viszonyítva 1 c. olcsóbbak. Angliában az irányzat kezdetben szintén szilárd volt és az eladók mérsékelt árelőnyöket is érthettek el, utóbb a hangulat azonban ismét esendes és az árak visszaestek. A francia piacokon gyenge változások voltak, melyek ugyan 1 fres-nyit emelkedést eredményeztek, a fogyasztási kereslet azonban továbbra is csak csekély maradt. A többi kontinentális piacokon általában mérsékelt a forgalom, alig változott az árak mellett.

Nálunk a kereslet kenyérmagvakban a múlt hetinél jobb volt, anélkül azonban, hogy az árakra befolyást gyakorolt volna. Éppugy változatlanok a takarmányozók is.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Buza e héten némileg jobb érdeklődésre talált. Eddigi tartózkodásuk után egyes malmok nagyobb beszerzések eszközését látták szükségesnek és az első napokban az emelkedett határidő-árakra való tekintettel is, valamivel magasabb árakat engedélyeztek. Később a vételkedv azonban alább hagyott, a hangulat is esendesebbre fordult, jelentékenyebb árcsökkenés azonban, tekintettel a gyengült kínálatra, nem következhetett be, habár az előző napokban elért ár-előny veszendőbe ment. A hangulat a hét végével is esendes és az árak a múlt héthez viszonyítva változatlanok. Az összeforgalom 140.000 mm. és a hetihozatal 204.000 mm. tesz ki.

Rozs jól tartott maradt. A kínálat főleg jobb minőségű áruban gyenge, míg a kereslet kiviteli célokra ily minőségekben valamivel élénkebb volt. Finom árú így 10–15 fillérrel emelkedett is, míg merkantil minőségek változatlanok maradtak. A helyi fogyasztás inkább tartózkodó volt. Minőség szerint 13:30–13:50, finom árú 15:00 K.-ig jegyzünk budapesti paritásra. Nyíri származékokban csak korlátolt volt a forgalom és Debreczen távoltságban átvéve 12:05 K. jegyzünk készpénzfizetéssel.

Árpa (takarmány- és hántolási célra) továbbra is csak mérsékelt érdeklődésre talált, jóllehet a kínálat is aránylag gyenge maradt. A forgalom így csak korlátolt volt és gyárosok változatlan árakat 11:20–11:70 K. fizettek helyben átvéve, míg hízalóknál szükséglet esetén jobb minőségű áruért 11:90 K.-ig volt elérhető. Állomásokon átvéve a forgalom pang és csak elvétve volt jobb minőségű tiszavidéki áru kisebb tételekben exportörveinknél elhelyezhető.

Zab ugyancsak változatlan maradt. A hangulat inkább kellemesnek volna nevezhető, habár nem mutatkozott jobb vételkedv. Prima árú továbbra is hiányzik. Szín és tisztaság szerint elkelt 5000 mm.-ért 10:60–10:90, finomabb áruért 11:30 K.-ig fizettek helyben átvéve, míg finom fehér urasági áru néhány fillért ezen felül is ér el.

Tengeri (új) részben Bécs számlájára, részben a felvidékre való elszállítás céljából bánáti és bácskai állomásokon jobb érdeklődésre talált és néhány fillérrel magasabb árakon volt eladható. Tiszavidéki állomásokon a forgalom korlátoltabb volt és szállítási reláció szerint 8:00–8:80 K. ért el. Budapesti paritásra novemberre 9:15, decemberre 9:40, januárra 9:50 K.-ig jegyzünk. Kőbányán minőség szerint eladatlanul felérkezett áruért 9:40 K.-ig fizettek.

Olajmagvak: Káposztarepceében a készletek elfogytak és csak névlegesen jegyzünk 30–31. Káposztarepce 1901 augusztusra alig költetett ugyancsak névlegesen 26—26:20 K. jegyez. Lenmag esendesebb 28.—, gomborka 24—26 K. jegyez. Kendermag esendes és 18:50 K. körül jegyez budapesti paritásra.

Hüvelyesek: Bab iránt az érdeklődés valamivel jobb volt és a hangulat azonban esendes, és az árak változatlanok. Gyöngyös-Félegyházán fehér törpebabot 17:50, fehér gömbölyű babot Mohács, Baja, Zomboron 15.—, barnabab Káocsán 13:4; Nagy-Károly 12:80 K. jegyzünk. Erdélyi bab minőség és reláció szerint 12:80–13:20 korona között jegyez. Köles romániai bővebb hozatalok folytán esendes; hazai származék 10:20–10:50, román áru üzlet nélkül átmenetileg 10.— 10:20 K. ér el helyben.

Heremagvak. Vöröshereben a hangulat kellemesebb és az árak jobb érdeklődés mellett némileg javultak. Vöröshere kb. 116–126, finomabb 140 K.-ig jegyez. Luczernában ugyan jobb volt forgalom és 76–96 korona között fizettek helyben. Bükköny helyben átvéve 14.— K. jegyez.

Napi jelentés a gabonáüzletről.

1900. november 20

Készbuzában a csekély naphoztalok dacára maradt lanyha irányzat uralkodott. Jó de kínálat mellett elkelt 12.000 mm 10 fillérrel olcsóbb árakon. Finomabb minőségű búzák keresetebbek.

Rozs. Jobb minőségű áruban a kínálat csekély, pedig kiviteli célokra csakis ilyen árú lehet eladni. A helyi fogyasztás alig vesz valamit, az árak tartottak. Minőség szerint 13:80 koronáig jegyzünk budapesti paritásra.

Takarmányáruban gyengébb a kínálat, a hangulat nyugodt. Kőbányán jobb áruért 11:80 koronáig jegyzünk.

Zabban az irányzat esendes, forgalom alig van e cikkekben. Minőség szerint helyben 10:50–11:20 kor.-ig jegyzünk.

Tengeri a bányai és bácskai állomásokon nagy mennyiségekben vásárolhatik bécsi számlára. Nálunk a helyzet változatlan. Prompt szállításra 9:40, november-decemberre 9:20–9:30, decemberre 9:30–9:40, januárra 9:40–9:50 érhető el budapesti paritásban.

(Az árak 100 kg.-ként koronaértékben értendők):

Kiadatott:

Uj-buza:

Tiszavidéki:	100 mm.	80 ⁵ kg K.	15:65	3 hóra
	100	" 80	" 15:40	" "
	200	" 81	" 15:20	" "
	400	" 79 ⁵	" 15:35	" "
	300	" 79	" 15:30	" "
	100	" 78	" 14:90	" "
	100	" 79	" 14:90	" "
	200 mm.	78 ⁵ kg. K.	14:90	" "
	100	" 78 ⁵	" 14:80	" "
	500	" 78	" 15:20	" "
	300	" 78	" 14:80	" "
	100	" 77 ⁵	" 15.—	" "
	200	" 77	" 15:10	" "
	100	" 77	" 15.—	" "
	100	" 76 ⁷	" 14:70	" "
	200	" 76 ⁵	" 14:70	" "
	100	" 76 ⁵	" 14:50	" "
Pestvidéki:	100	" 78	" 14:70	" "
	100	" 78	" 14:60	" "
	100	" 77 ⁵	" 14:70	" "
	250	" 77 ⁵	" 14:60	" "
	100	" 77 ³	" 14:50	" "
	100	" 77	" 15.—	" "
	200	" 77	" 13:80	" "
	100	" 76 ⁵	" 14:60	" "

Pestvidéki:	100 mm. 77 ^h kg. K. 14.60	3 óra
	100 " 76 ^h " " 14.50	" "
Fehérmegyevidéki:	1100 mm. 76 kg K. 14.90	3 óra
	1000 " 77 ^h " " 14.90	" "
Erdélyi:	100 " 77 " " 14.50	" "
Bihari:	100 " 76 ^h " " 14.50	" "
Dunai:	2450 mm. 74 kg K. 13.50	" "
	500 " 72 ^h " " 13.60	" "
Bánsági:	500 " 76 " " 14.24	" "
	200 " 75 " " 14.24	" "
Kabcsai:	2500 " 75 " " 14.50	" "
Zentai:	3000 " 75 " " 14.50	" "

Szeszület.

Szsz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A hét elején a szeszületben változatlan élnék kereslet uralkodott és a szeszárak úgy azonnali, valamint későbbi szállításra a multheti zárlatjegyzés szerint záródnak. Elkelt finomított szesz nagyban adózva 116.50-117.50 K., adózatlanul 46.50-47.50 K. budapesti finomítógyáraktól. Vidéki finomítógyáraktól finomított szesz adózva házhoz szállítva 116 koronáig volt ajánlva, mely áron több tétel zárulva is lett.

Élesztőszesz 116.50-117.50 K. adózva és 47.50 koronáig adózatlanul kelt el.

A denaturált szesz ára 36-36.50 K. nagyobb kötéseknél.

Mezőgazdasági szeszgyáraktól kontingens nyersszesz e hétnek elején gyéren volt ajánlva és csak néhány kisebb zárlat lett eszközölve 40-10 koronáig fix árkban vagy 2.50 K. jegységen alól.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42-42.50 korona.

Bécsi jegyzés 43-43.40 korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 113-113.50 korona adózott és 40- korona adózatlan szeszért.

Triest-i jegyzés 20-20.25 korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

A kivitel a hét elején szünetelt.

Vidéki szeszgyárak változatlanul szilárdan jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Nagyban: Finomított szesz 116.50-117.50 K., élesztőszesz 116.50-117.50 K., nyersszesz adózva 114.50-115.50 korona, nyersszesz adózatlan (exkontingens) - korona, denaturált szesz 36-36.50 korona. Kontingens nyersszesz - korona.

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Lujza Gőzmalom Részvény-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1900. nov. 15. Netto-árak 100 kgként, Budapesten, elegysúly tisztasulyként, száskostul. Kötelezettség nélkül.

Buzaliszt:								
Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ar. K.:	25.40	24.20	23.-	22.-	21.40	20.20	18.50	15.20
Takarmányszit								
	7 1/2		8		F.		G.	
Ar. kor.:	14.-		11.10		8.60		8.80	

A központi vásáresarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áraitól.

A magyar gazdák vásáresarnok ellátó szövetkezet üzleti jelentése. 1900. nov. 17.

Forgalmunk a hét második felében nagyobb-mérvű hozatalok folytán igen terjedelmes volt.

Eladásaink nagyban:

Vidéki marhabús bátulja 78-92, eleje 58-80, sertés szalonnától 70-80, a nélkül 64-76 fillér, borjú hosszan mérve 0.90-1.10 korona, sült malacz 1-1.12, szopos 1.40-1.60 korona kifőnként.

Vadfélék: szarvas 60-64 fillér, őz 1.10-1.20 korona, vadsertés 80-100 fillér. egészben és kifőnként, fácán párja 6-6.20, fogoly 1.10-1.40, nyul dbonként nagyobb tételben 2.40-2.60 korona, fenyves madár madár 50-60 fillér páronként.

Prima tojás 70-80 korona eredeti ládánként. Vágott libából és pulykából rendkívül erős hozatalaink voltak. A fogyasztás lassu, ventatott. Prima liba 90-100, másodrendű 70-80, pulyka 100-106 fillér kifőnként.

Élő baromfiaknál is az árak honyatottak, így elkelt rántani való csirke 120-130, sütni való 140-150, tyúk 180-220, káppan 182-300 fillérért párja. Hizott liba 7.40-10 korona páronként. Tejtermék: prima teavaj 220-240, főznievaló 180, turó 20-28 fillér

kifőnként. Grói sajt 100-112, liliputi csemegrsajt száza 10 kor.

Gyümölcsnekem: Alma prima londoni pepin 60-80, arany renett 50-64, batul 30-46, rétesnek való 30-32, közepminőségű 24-28, alsórendű 10-14 korona 100 kgként. Finom fajkorte hiányzik, beffőzni való 24-32 korona 100 kgként. Közönséges szőlő 36-44 kor. 100 kilogrammként. Dió 50-56 kor. Méz 72-80 kor. 100 kgként.

Rózsaburgonya 3.00-3.40, fehér 2.20-2.60, kifű 8-9 kor., a két első vagonitételeknél, az utóbbi 1) mázsás tételreél minden 100 kgként. Fejeskáposztát legutóbb 5.20 koronával adtuk el.

Hideghusvásár az Orczy-uti élelmi piacon. 1900. november hó 20-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 67 árus 139 db sertést, 2 árus 7 db sütdőt, 3000 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 2000 kg. szalonnát, 1400 kg. hájat.

Vidékről és pedig: Nagy-Szekélyről 3 árus 64 drb sertést, Dunapatajról 5 árus 46 darab sertést, Dunavescéről 3 árus 18 drb sertést, Soltról 2 árus 14 drb sertést, Ráczkeverőt 1 árus 7 drb sertést, Czecczéről 1 árus 18 drb sertést, összesen 15 árus 165 drb sertést, helybeli árus 139 drb sertést, mind-össze 304 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 88-100 fillér, 1 q - - - - - K., sütdő-hus 1 kg. 112-128 fillér, 1 q - - - - - K., füstölt sertés-hus 1 kg. 108-120 fillér, 1 q - - - - - korona, szalonna zsirnak 1 kg. 94-104 fillér, 1 q - - - - - K., füstölt szalonna 1 kg. 100-104, 1 q - - - - - fillér, háj 1 kg. 100-112, 1 q - - - - - fillér, disznósír 1 kg. 120-128, 1 q - - - - - fillér, kocsonyahus 1 kg. 48-60, 1 kg. - - - - - fillér, füstölt sonka 1 kg. 128-138 fillér, 1 q - - - - - korona, kolbász 1 kg. - - - - - fillér, disznósajt 1 kg. - - - - - fillér.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon 1900. november 20-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 62 árus 55 db sertést, 0 árus 12 db sütdőt, 3500 kg. friss húst, 1000 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 400 kg. hájat, - kg. zsirt, - kg. kolbászt, - kg. hurkát, - kg. füstölt szalonnát, - kg. kocsonyahus, - kg. disznósajt, - kg. (- db) sonkát, - kg. töpörtöt.

Vidékről és pedig: N.-Körösről 11 árus 104 drb sertést, Czegeletről 7 árus 78 darab sertést, Nagy-Szekélyről 3 árus 82 drb sertést, Madocsaról 2 árus 17 drb sertést, Monorról 1 árus 6 drb sertést, Kis-Körösről 1 árus 7 drb sertést, Soltról 1 árus 7 drb sertést, Szabad-szállásról 1 árus 2 drb sertést, Dunaföldváról 1 árus 5 drb sertést, összesen 28 árus 314 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 96-100 fillér, 1 q 74-82 korona, sütdő-hus 1 kg. 112-120 fillér, 1 q 80-84 korona, füstölt sertés-hus 1 kg. 128-136 fillér, 1 q 104-112 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 100-104 fillér, 1 q - - - - - korona, füstölt szalonna 1 kg. 136-144 fillér, 1 q - - - - - korona, háj 1 kg. 104-112 fillér, 1 q - - - - - korona, disznósír 1 kg. 120- - - - - fillér, 1 q - - - - - korona, kocsonyahus 1 kg. 60-64 fillér, 1 q - - - - - korona, füstölt sonka 1 kg. 140-160 fillér, 1 q - - - - - korona, kolbász 1 kg. - - - - - Disznósajt 1 kg. - - - - - hurka - , 1 drb - - - - - töpörtő 1 kg. - - - - - fillér.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1900. november 20-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közönségből 52 szekér réti széna, 34 szekér muhar, 19 szekér zsupszalma 12 szekér alomszalma, - szekér takarmányszalma, - szekér tengeriszár, 6 szekér egyéb takarmány (zabosbüköny és sarju stb.) 400 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben, q-ként, a következők: réti széna 360-440, muhar 440-500, zsupszalma 280-300, alomszalma 240-290, egyéb takarmány - - - - - lóhere - - - - - takarmányszalma - - - - - 100 kéve tengeriszár - - - - - luczerna - - - - - sarju 320-360, szalmaszecska 360-370, széna - - - - - , zabosbüköny 500-500. Összes kocsiszám 127, súly 165,100 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarumarhavásár. 1900. nov. hó 16-án. A székesfővárosi községőhid és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtatott: belföldi 370 db, eladatott 370 db, galicziai - drb, eladatott - drb, tirol - drb, eladatott - drb, növendék élő borjú 73 db, eladatott 39 drb, élő bárány - db, eladatott - drb; 610ti belföldi 11 drb, eladatott 11 drb, galicziai - drb, eladatott - drb, tirol - drb, eladatott - drb, bécsi 610ti - drb, eladatott - drb, növendék borjú - drb, eladatott

- drb, 610ti bárány - drb, eladatott - drb, élő kecske - drb, eladatott - drb.

Borjuvásár hangulata lanyha volt! Árak a következők: 216 borjú: belföldi - - - - - koronáig, kivételesen - koronáig dbonként, 66-88- koronáig, kivételesen 98- - koronáig sulyra, galicziai - - - - - koronáig drbonként, - - - - - kor.-ig, kiv. - - - - - koronáig sulyra, tirol - - - - - koronáig kiv. - - - - - koronáig drbonként, - - - - - koronáig kiv. - - - - - koronáig sulyra, növendék borjú - - - - - koronáig, kiv. - - - - - koronáig drbkint, 32-48 koronáig, kiv. - - - - - koronáig sulyra. 610ti borjú: belföldi 114-120 koronáig, kiv. - - - - - koronáig sulyra, galicziai - - - - - koronáig, kiv. - - - - - koronáig sulyra, tirol - - - - - koronáig, kiv. - - - - - koronáig drbonként, bécsi - - - - - koronáig, kiv. - - - - - koronáig sulyra, növendék - - - - - koronáig, kiv. - - - - - koronáig drbonként, élő bárány - - - - - koronáig páronként, 610ti bárány - - - - - koronáig párja.

Budapesti juhvásár. (A 1900. november hó 19-én. székesfővárosi községőhid és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtatott: Belföldi hizalt ürő 672 darab, eladatott 672 drb, feljavított juhok 718 drb, eladatott 628 drb, kisorolt 100 kosok drb, eladatott - darab, kiverő juh 36 drb, eladatott 36 drb, bárány - drb, eladatott - db, kecske - db, eladatott - db, boszniai - , eladatott - db szerbiai - , eladatott - db, angol keresztelés - eladatott - db, romániai - , durvaszőrű - db.

Birkavásár hangulata igen lanyha volt.

Árak a következők: Belföldi hizalt ürő 35-38, - K. páronként, 38-40 (44)K.-ig 100 kiló élősúly szerint, feljavított juhok 18-24 - K. páronként, - - - - - (-) K.-ig 100 kiló élősúly szerint, kisorolt kosok - - - - - K.-ig páronként, - - - - - K.-ig 100 kiló élősúly szerint, kiverő juhok - - - - - K.-ig páronként, - - - - - K.-ig 100 kl. élős. sz., bárány - K., kecske - K. páronként, durvaszőrű 12 - - - - - K. páronként, 28 - - - - - K.-ig 100 kiló élősúly szerint, szerbiai - - - - - K. páronként, - K.-ig élősúly szerint, angol keresztelés - K. páronként, romániai - K. páronként, razzkajuhok - - - - - K. páronként, - - - - - K.-ig 100 kiló élősúly szerint,

Bécsi sertésvásár. 1900. nov. 20-án. (Schickfelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajítás: 5257 lengyel, 5944 magyar, összesen 11202 drb.

A vásár élénkebb volt.

Árak kifőnként élősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 83-90 fillér, kivételesen - fillér, közepes 75-86 fillér, könnyű - - - - - fillér, sütdő 56-76 fillér.

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kifő hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN,

KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

Magánjárók

(uti mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdésel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívánatra díjmentesen küldetük.

<p>Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előírt % mellett.</p> <p>Felvilágosítást és eszmápolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.</p> <p>Azonnali készpénzszámolás.</p>	<p>Magyar Gazdák</p> <p>Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete</p> <p>HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ</p> <p>BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.</p> <p>Sürgőnyezim: Aurora—Budapest.</p>	<p>Értékesítésre elfogad:</p> <p>Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.</p>
--	---	---

HOTTER F. J. R. gyógyszerész a sz. Józsefhez BÉCS, XII/2., Schönbrunnerstrasse 182.

<p>Hotter-féle Absorbínol</p> <p>1/2 palaecz frt 6.—, 1/2 palaecz frt 3.50.</p> <p>Elitárolt mindennemű kírdést és zsiros testpadékot, a nélkül, hogy a szőrt tönkre tenne. Erősíti a megtámadott és gyenge inakat, elitárolt és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladást; különösen bevált epebajnál, csülkdaganatnál, patatályoknál, vastag térdnél, csomókánál az inakon, vastag bokánál, dagantoknál, a hol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti és meggyógyítja a zúzódásokat.</p> <p>Hotter-féle Agril táppora</p> <p>lovak és szarvasmarhákknak, 1 esomag 80 kr.</p> <p>Kitűnő pótlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fentartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.</p> <p>HOTTER-FÉLE HOLTTEMEGŐS</p> <p>1/2 tégely ára 2 frt, 1/2 tégely 1 frt 20 kr.</p> <p>Felülmulhatatlan holttelem elitárolására régi bajoknál is.</p>	 <p>ALLATGYÓGYKÉSZÍTMÉNYEI</p> <p>a jelenkor legkiválóbbjai, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem érhetők. Raktárak a gyógyszerárakban és drogériákban.</p> <p>Főraktár: BUDAPEST: Dr. FUDAI EML. Városházánál, Dr. Egger László és Egger J. Nédegyház. VI., Váci-kört 17. és TÓBOK JOZSEF gyógyszerész Károly-utca 12.</p>	<p>HOTTER-FÉLE TRANDÓ-FLUID</p> <p>1 palaecz 1 frt 20 kr.</p> <p>Az inakat és izmokat a magas óreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedőrsötések után a legnagyobb fáradságra és vonatásra képesíti. A túlerőltetés következményeinél, bántulás, szagadás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmazandó.</p> <p>HOTTER I. ÉS II. SZ. DISZÓFORA</p> <p>1 kiló 1 frt 20 kr.</p> <p>Legjobb étrendi szer a disznók ótvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; különösen bevált orbáncznál. A II. számú hasmonésnál alkalmazandó.</p> <p>HOTTER-FÉLE KOLLEA ELLENI SZER</p> <p>1 üveg 1 frt 60 kr.</p> <p>lovaknál mindennemű kolleka és hogy felakadás, szarvasmarhákknál pedig puffadás ellen alkalmazandó.</p>
---	--	---

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.
161934. szám. C/III.

Hirdetmény.
(Tanulóbérléjegyek életbeléptetése Szár állomásról Bicske állomásra).
A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint f. évi november hó 15-től kezdve Szár állomásról Bicske állomásra egy és három hónapig érvényes tanulóbérléjegyek fognak kiadni, melyek a Szár állomáson díjtalanul kapható tanulógazdálványok alapján váltandók.
Budapest, 1900. október hó 31-én.
Az igazgatóság.

November hónapban jelenik meg a

Gazdasági Számviteli Naptár

1901. évre.

SZERKESZTŐ:
SZILASSY ZOLTÁN.
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Kiadja az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

Ára portomentes küldéssel 1 korona és 80 fillér.
Ajánlott küldéssel 2 korona.

Egy díszesen s teljesen vászonba kötött, naptár rész-szel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszerű számviteli könyv, a melyet minden gazda számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat.

Előfizetéseket elfogad

a „KÖZTELEK” kiadóhivatala
BUDAPEST,
IX. kerület, Üllői-ut 25. szám.

A t. cz. gazdaközönség becses figyelmébe!

Jutányos árban eladó
5 drb 3000 kiló hordképességű, 4 méter hosszú és 2 méter széles tolosúlyrendszertől új **hídmérleg!**
8 drb 1500 kiló hordképességű, erős vaskorlátal ellátott új százados **marhamérleg!**
7 drb 1000 kiló hordképességű és 9 drb 500 kiló hordképességű **tizedes mérleg** az összes súlyokkal együtt minden mérleg hitelesítve!
Becserélek!
ócska marhamérleket új hídmérlegre vagy új marhamérlegre!
Javításokat pontosan eszközölök!
DÉNES MANÓ
mérlegműszerész
Budapest,
VII., Dehán-y-u. 78.

Fenyőfák,
lombfák, bokrok, ojtáshoz sima és gyökeres Riparia Portalis kapható Faiskola Tisza-ígar, 1778

Birtok
325 hold, szántóföld Beesenszög községben, Szolnoktól 3/4 óra távolságban, jó kőut mellett, megfelelő gazdasági épületekkel, jelenleg a tulajdonos kezelésében eladó vagy bérbeadó. Kalka Adóft Beesenszög, J.-N.-K. Szolnokm. 1821

600 holdas birtok eladó

vagy haszonbérbe kiadó.
A birtok Pestmegyében Budapesttől vasúton 1 órányira levő Üllő és Monor vasúti állomásoktól kocsin 1/2 órányira az országut mentén fekszik. Ózsi vetéssel, nagy 6 szobás lakóházzal, számos új gazdasági épülettel. Bővebbet a tulajdonosnál, 1849

HAY J.
BUDAPEST,
VII. kerület, Erzsébet-kört 14. sz.

Kitűnő minőségű

tölgymakk-ot

nemkülönböztetve mindenféle erdészeti magot ajánl a

Magy. magpergető-gyár
Faragó Béla Zala-Egerszegen;
minden kiállításon kitüntetve, legutóbb

Párisban ezüst éremmel.

1142

Ideg és bőrbetegségeket

gyökeresen gyógyít számos évi kórházi működése alatt nyert gazdag tapasztalatai alapján

med. univ.

Dr. FABINYI

v. kórházi orvos, specialista.
Melegpő eredmény gyengeségi állapotoknál.
Rendelés 9—3-ig; este 6—8-ig.
BUDAPESTEN,
VII. ker., Erzsébet-kört 12. szám.
Levelekre díjtalanul válasz, kívánatra gyógyszerek.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portomentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

Bérlétek
keresek 400—500 holdig tavaszi átvételre, különösen a felső megyékben közel város és vszutorhoz. Ajánlatokat csak tulajdonosoktól kérek. Czím a kiadóhivatalban. 1858

Répa szelet
megvételtek. Ajánlatok felső-lánczi gazdaság intezőségéhez (posta Perény Abaujegy) küldendők. 1856

Akáczfát

kiültetés vagy sorfák-nak alkalmasat bármily mennyi és minőségben elad: 1825

Dr. Pajzs Gyula
hevesi gazdasága (Hevesm.)

A

mezőgazdaságról és mezőrendőrségről

1894. évi XII. törvénycikk, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben.
Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Telepítés.

A politikai és gazdasági telepítés, a telepítési bank a középirtokrendezés és a tenyészgazdaság (tervezés)

irta: Zorád István

Ára 1 korona,
megjelent és kapható kiadóhivatalunkban
(Budapest, Üllői-ut 25. sz.)
Postán bérmentesen küldve 1 korona 20 fillér.

Tűzbiztos istálló-
vihar-, teherkocsi-, kummet- és kézi **lámpákat** ajánl

Emil Köhler
gépgyári rak-tára
Wien, IV/L., Allee-gasse No 12.
Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1893

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szög 4 fillér, kövér betűkkel minden szög 8 fillér...

KIS HIRDETÉSEK

Csak megőrződik és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel véletlenek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Megbízható számtartó, ki a kettős könyvvel, magyar és német levezetésben jártas és a gazdasági pénztár kezelésére vállalkozik...

Irnök keresetkeltő 3000 holdas gazdaságba, kiegészítő munkálatok teendőit is tartozik végezni...

Központba rendelkező tiszt mellé ispani címzet, egy erőteljes, intelligens, keresztény katonatiszt...

Gazdatiszt keresetkeltő 800 holdas földművelési birtokra, megkérve, hogy önálló, szakavatott gazdaság legyen...

Nőtlen fiatal ember, gazdasági tanítványt végzett, egy évi gyakorlati, segédkezési állásra azonnal beléphet...

ÁLLÁST KERESŐK. Végzett gazda, szerény igényű, erőteljes fiatal ember, ki egy gazdaság minden ágában...

Számtartó mérlegképes, a kettős könyvvel, magyar és német levezetésben jártas...

Jószágfelügyelő vagy ehhez hasonló önálló gazdasági alkalmazást elfogad, egy magyar-órádi gazdasági akadémiát végzett...

Nős kereső, a ki a kertészet minden ágában teljes jártassággal bír, szőlőtelepek, nagyobb kertalkatásokat...

Gépező, ki az elektro-technikai tanfolyamot végezte, nagy uradalomban mint főgépező tizenhat éve van alkalmazásban...

Tehenész gazdának állást keres 31-én év. ref. vallás, 26 éves, ev. ref. vallás, nőtlen ifjú...

Nős gazdatiszt állást keres 31-én év. ref. vallás, gyermektelen gazdatiszt, ki az összes teendőket...

Földmives-iskolát jelenleg végzett és gyermekkorától a gazdaságnak minden ágában gyakorlatilag képzett...

Főosztályi állást keres, 33 éves, izr. nős, elméletileg és gyakorlatilag képzett, nagyon erőteljes...

Házvezetőnői állást keres egy intelligens közepeskorú hölgy, Czim a kiadóhivatalban...

Közvetítői állást keres január 1-én a gazdaság minden ágában jártas, 18 évi gyakorlati, földmives és tejjárási iskolát...

Földmives iskolát jó sikerrel végzett, magyarul beszélő, igen szorgalmas, ügyes és megbízható fiatal ember...

Fiatal ember, izr. kiszolgált katona, jó írással, gazdaságban rakárnoki vagy hasonló állást keres...

Intézői vagy nős, önálló ispani állást keres, új évi belépésre, 37 éves, román kath., nőtlen, keshelyi gazdasági intézetet...

Kezelő ispani állást keres földmives és tejjárási szakiskolát végzett, 27 éves, ev. ref. vallás, nőtlen gazdász...

Ispani, korán kelő, 15 évi kintő praxissal, földmives iskolát végzett, keresztény, 35 éves, nős, család nélkül, 4 nyelvi ismerettel...

Gépező, fiatal, nős, evi állást keres uradalomban, megkérve, hogy a gazdasági gépek javításában jártas, jó bizonyítványokkal rendelkező...

Gazdatiszt állást keres, 32 éves, nős, családalan izr. egyén. jártas a gazdaság minden ágában...

Intelligens pusztai ágra leány ur családhoz házasodni szeretne, a házhoz házasodni szeretne, a házhoz házasodni szeretne...

Irnöki vagy ehhez hasonló állást keres, 26 éves, nőtlen, ev. ref. vallás, ki az összes gazdasági teendőket...

Tíz évi gyakorlati bíró nős ispani, ki az összes gazdasági teendőket gondokozással végzi, új évi belépésre...

Állást keres jó ajánlattal, földm. iskolát végzett, ev. ref. vallás, 26 éves ispani újr. ki hat évig intenzív gazdaságokban munkálkodott...

Gépező, okl. géplasztos, 32 éves, ker. vallás, érti az összes gazdasági gépek kezelését...

Szakvizsgázott erdőőr állást keres feltétlenül megbízható erdészet, vadászat, vadászk. kezelést hasznos vadak tenyésztését...

Ispani állást keres egy 21 évi gyakorlati bíró gazda, ki a gazdaság és szőlőtelepek járatos kintő referenciákkal bír...

Uradalmi állatorvos magán állatorvosi joggal, conventuális állást keres, állatorvosias és m. n. mestert ism. is magára vállalja...

Gazdatiszt gróf birtok felosztására folytán egy gazdaság minden ágában okl. birtokos, 34 éves, nős, ker. férdm. megf. 15 ispani állást keres újr. Zárt megkeresések a kiadóhivatalban...

Adaj földmivesiskolát végzett, r. k. vallás, 30 éves, nős, egyéni jelenleg is egy 1400 holdas gazdaságban mint kezelő van alkalmazva...

Okleveles méhésző, ki már 13 éve, hogy tagja a méhészeti egyesületnek, 20 éves, hogy a méhészettel foglalkozik, jártas minden rendszerű kaptár kezelésében...

Előkelő fiatal földbirtokos nagyobb uradalomban megfelelő állást keres...

Eladó egy 2 éves, kintő faj, ritka szép és ügyes himgár...

Eladó a báró Bánffy-féle hitbizományi birtokosnál Bonczhidán 14 drb. tinó...

ÁLLATOK. Vöröstarka tinó és üsző legprímabb, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hizlálni való ökrök...

Igen szép, valogatott vöröstarka szimmenthali jellegű 1-2, (3) éves növendék ökrök és üsző borjakat...

Eredeti Rambouillet kosok mindenkör nagyobb mennyiségben, dúsz választékban kaphatók...

Eladó üggető mén George L. Napoleon reoridra 2 p. 24 mp. angol mértékre...

Eladó bikák Tenyésztésre kiválóan alkalmas 10 darab 1 1/2-3 éves magyar fajta bika...

Emdeni ludak kaphatók, kiállításokon többszörösen kitüntetett tenyészdelel. Szecsy Lajosné, Dömötör, Vas megye, 1943

Eladó egy 2 éves, kintő faj, ritka szép és ügyes himgár...

Eladó a báró Bánffy-féle hitbizományi birtokosnál Bonczhidán 14 drb. tinó...

VEGYESEK. Tó-gazdaságaimból ajánlok 6500 és koratavaszi szállításra...

Corchus Béla, Budapest, IV. kerület Molnár-utca 17.

Tavaszbükkönyv vásárol HALDEK magnagykereskedése...

József főherceg ö cs. és kir. fensége udvari szállítója BUDAPEST, Károly-körút 9.

Ritka szép, jövedelmező birtok családi viszonyok miatt birtok, esetleg eladó igen előnyös feltételek mellett...

50%-al olcsóbb mint bármely más világító anyag. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett...

Burián Vilmos veje, Budapest, XI., Soroksári-u. 10. Számos cikermé levél nálam 1815 beismerhető.

Malomeladás, malomvétel, malombérel, gépek vétele és eladása. Regisztrálva és bejegyezve a "Molnár Lapja" révén. (Budapest, VIII., József-körút 33.)

Tejgazdasági Zsebnaptár az 1901. évre II. évfolyam.

Szerkeszti és kiadja Jeszenszky Pál, az O. M. G. E. titkára.

Ára: O. M. G. E. tagoknak, a Gazdatisztok Orsz. Egyesületének, valamint a Tejtermelők Egyesületének tagjainak ajánlott...

3 kor. 30 fill. Bolti ára 4 korona. Tejgazdasággal foglalkozóknak megrendelhető a kiadóhivatalban, Bpest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Gazdaságomban nagyobb mennyiségű, néhány éves szarvas szilva padlók eladó. Czim: Palási pusztai birtokosság posta Bihász, 1800

Bérlétek keresek tavaszra átvételre, saját magam számára, répatermelésre alkalmas, 1000 holdas, 1/4 szántó...

Akác, sorfának alkalmas Jegenyenyárjútanyos árban kapható. Posta, vasút: Királytelek, Basmalmán, Liptay Jenőné, 1800

Házcsere. Egy nagy földszintes, tehermentes bérház kerttel, kintő helyen, nagy jövről, a villamos vasút mentén, Budapest VI. kerületében, egy 250-300 hold nagyságú birtokra elcsorítottak...

Faj azonos vetőmagvak kaphatók Hildas-Némethi állomásra szállítva 4 két golden melon sörára 17 k. hanna, poerles, chevalier sörára 16 kor. champagne tavaszi buza 17 kor. zakk áraköltség. Felsőházi gazdaság intézősége posta Perény (Abaujmegye) 1800

Gazdák s gazdálkodók figyelmébe. Számos uradalomba már bevezetett pyroleum

50%-al olcsóbb mint bármely más világító anyag. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivántra prospektus ingyen s bérmentve 1818

Burián Vilmos veje, Budapest, XI., Soroksári-u. 10. Számos cikermé levél nálam 1815 beismerhető.

Malomeladás, malomvétel, malombérel, gépek vétele és eladása. Regisztrálva és bejegyezve a "Molnár Lapja" révén. (Budapest, VIII., József-körút 33.)

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alantí czimemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőszántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Tenyészbika-eladás.

A tolnai uradalomban állandóan több kiváló szép és erősen kifejlődött **Simmenthal**, elsőrendű kiten-téssel díjazott anyagából származó 1½—2 éves

telivér-bika

van eladó.

Az állatok gümőkórmentesek és jogában áll minden vevőnek az átvétel előtt saját költségén oltási próbát is eszközölni.

Közelebbi felvilágosítással készségesen szolgál

Báró Drasche Richárd

gazdasági igazgatósága TOLNÁN.

1831

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
01101-ut 25-41K szám.

89369. szám. II/2—a—900.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi magy. kir. állami ménésbirtok folyó évi mintegy

500 q czirokszakál t rmésének eladása céljából

december hó 14-én délelőtt 10 órakor

a ménésbirtok igazgatóságának hivatalos helyisé-gében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános aján-lati versenytárgyalás fog tartatni.

A ciroknak a helyszínen történt megtekintése alapján tett ajánlatok fentemlített határidőig a ménésbirtok igazgatóságánál Mezőhegyesen (posta-, távirat-, telefon- és vasutállomás) nyújtandók be, a hol a vonatkozó részletes feltételek is meg-tudhatók.

Budapest, 1900. évi november hó 16-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

50% terméstartalom

érhető el, ha a talaj 99%-os darabos égetett maró **mészszel** vagy 72%-os szén-savas égetett **mészporral** trágyáztatik. A legnagyobb uradalmaknál kitűnően kipróbált trágyázási módszer. I. rendű referenciák! Fenti cikkekét valamint **mindenkor friss, szép fehér építkezési meszet** bármely vasutállomásra bérmentve legolcsóbban szállít

ELSŐ BAKONY-SZENTGALI MÉSZTELEPEK
KLEIN MÁRKUS FIAI Szentgál (Veszprémmegye.)

A monarchia legnagyobb speci-alista czege vízvezetékek és szivattyúk berendezésére.

Önműködő vizellátási berendezések, praktikus, egyedül létező szerkezettel, kiváló technikai kivitelben megszaktítás nélkül szállítottaték vizet bármint magásra és bármely távolságba, kizsoltgálási és fenntartási költségek nélkül. 1255/b

Alulírott gazdasági intézőségénél jutányos áron eladó **10 drb 2 éves eredeti pinzgau faj.**

hasas üsző.

Az állatok a f. évben Gréczban tartott pinzgau tenyészkial-lításon az első díjjal lettek kiten-tetve.

Kérdezősködések intézendők:

1857

Gutsverwaltung Burg Schleinitz,

Post: **KÖTSCH, Steiermark.**

Magy. kir. államvasutak.
170368/900. szám. C/III.

Hirdetmény.

(Tanulóbérléjegyek életbeléptetése Sárán állomásra) A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint f. évi de-czember hó 1-től kezdve a Debreczen-Derecske-Nagylétei h. é. vasut Sárán állomásról Debreczen állomásra egy és három hónapig érvényes tanulóbérléjegyek fognak kiadatni, melyek a Sárán állomáson díjtalanul kapható tanulóigazolványok alapján váltandók.

Budapest, 1900. november 12-án.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Eladó szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület „istvántelki immunis“ homoktalaju szőlőjéből kisajátítás folytán fe-leslegessé vált következő

európai gyökeres és sima szőlővesszők, eladók.

Gyökeres vessző.		Sima vesszők.	
Olasz Rizling	5,000 ezre 12 kor.	Mézes fehér	20,000 6 kor.
		Szent-Lőrincz	5,000 6 "
		Chasselas Rouge	10,000 6 "
		Blanc	5,000 6 "
		Veltelini piros	5,000 6 "
Olasz Rizling	40,000 ezre 6 kor.	Tramini piros	4,000 6 "
Nagy Burgundi	10,000 6 "	Vegyes csemege fajta	10,000 6 "

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület
igazgatójához

Budapest „Köztelek“ intézendők.

A vesszők elszállításának még az ősz folyamán kell történnie. „Ezrenként csoma-golás és vasutra szállításért külön egy koronát számítunk.“